

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám.

Késziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1902. április hó 23-án d. u. 4 órakor.
Közgazdasági szakosztály ülése.
" április hó 24. és 25-én d. u.
4 órakor. Kodifikációs bizottság ülése.

Tavaszi luxuló-vásárok.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” védnöksége alatt a „Budapesti Tattersall” társaság által rendezett f. év XXI. tavaszi díjazással egybekötött luxuló-vásár április hó 27., 28. és 29-én tartatik meg a Tattersall istállóiban.

A vásárra 11 értékes díjtárgy van kitűzve, összesen 2400 kor. értékben, még pedig: a négyes-fogatokra 2 díj, a hintós-fogatokra 3 díj, a jukker-fogatokra 3 díj és a háttas lovakra 3 díj. Ezekon kívül még elismerő oklevelek is adatnak ki.

A vásár tervezete s bejelentési lapok a Tattersall titkárságánál (Budapest, Külső-Kerespesi-ut) kaphatók.

AZ OMGE. szőlészeti és borászati bizottságának ülése.

(1902 április 17.)

Jelen voltak: Bernát Béla elnöke alatt Bujanovics Sándor és gróf Zselénsky Róbert az O. M. G. E. alelnökei, Baross Károly, Csihás Gyula, dr. Drucker Jenő, Forster Géza, Gerő Gyula, dr. Herczegh Mihály, Horusitzky Henrik, Kenéz Zoltán, Krámsky Lajos, Molnár Lipót, Rubinek Gyula, dr. Szilágyi Gyula, Szily Tamás, Tóth Gyula, Zórád István bizottsági tagok.

Bernát Béla elnök az ülést megnyitja, üdvözlő a megjelent tagokat s felkéri dr. Szilágyi Gyulát „A magyar borok külföldön való értékesítésénél felmerülő akadályairól” című előterjesztése megtételére.

Dr. Szilágyi Gyula előadó „A borértékesítés akadályai” czimen ismerteti azon emlékiratot, melyet egyidejűleg a földművelésügyi miniszternek is benyújtott. Ezen emlékiratban feltárja ama visszaéléseket, melyek a magyar borokkal külföldön üzetnek. Utóbbi években pedig különösen Németországban a magyar borok kiküszöbölésére kiadott a jelszó és a magyar borok pótlására buzdítják a közönséget a német vegyészek. Legesattanósabb bizonyítékot lát erre nézve előadó a legutóbb megjelent németországi gyógyszerkönyv kommentárjának „Vinum” fejezetében olvasható magyarázatban, mely a magyar borokra nézve nagy veszedelmet jelent.

A német vegyészek mindenféle kutyvasztékokat vizsgálnak meg „Ungarwein” név alatt, melyekhez Magyarországnak semmi köze és ezekből alkotják meg itéleteiket a magyar borról, természetesen tévesen. A borok elnevezése körül üzött visszaéléseket tapasztalatai alapján tárgyalja és hangsúlyozza, hogy fel kell venni a harezót a külfölddel és meg kell mutatni, hogy tévesen vannak értesülve a magyar borok valódi értékéről, mert a magyar borok ugy zamatosság, mint vegyi összetétel tekintetében felülmúlják a külföldi borokat.

Buzdítja a magyar bortermelőket arra, hogy kivitelre termeljünk ocsóbb fajta aszúborokat, a melyre a külföld leginkább reflektál, mert ha a külföldnek ebbeli szükségletét ki nem elégítjük, fedezni fogja azt a spanyol, görög, olasz aszúborokkal és így csakhamar kiszorulunk egészen a külföldről egyéb borainkkal is. Sürgeti végül a magyar borok folytonos vizsgálása céljából egy önologiai állomás felállítását.

Bernát Béla elnök az előadónak érdekes előterjesztéséért a bizottság nevében köszönetet mond s a vitát a tárgy fölött megnyitja.

Az első felszólaló Baross Károly orsz. képviselő volt, aki teljes elismeréssel adózik előterjesztésének, érdekes és széles alapon nyugvó előadásáért. A bizottság határozataként szerinte az volna a leghelyesebb kimondani, hogy: „felkérendő a földművelésügyi miniszter,

hogy most, amikor nagy költséggel és teljes felszereléssel egy országos központi szőlészeti és borászati kísérleti állomást létesít, ennek egyik főfeladatává tegye azt, hogy a magyar borokat azon a módon, amint előadó hangsúlyozta, nagy alapon s minden borvidékre kiterjedőleg évenként állandó megfigyelés és vizsgálat tárgyává tegye.”

Ami a magyar boroknak s különösen azoknak Németországban való terjedését és hitelét illeti, erre nézve nem mond újságot, midőn konstatálja, hogy 1900 év óta, tehát 2 év alatt több németországi borkereskedő járt Magyarországon, mint amennyi a filloxera pusztítása előtt járt s ezt a hirnevet a magyar boroknak megszerezte a magyar műbortörvény, amelyet átvett a német birodalom törvényhozása. A német bortörvény indokolásában szóról-szóra benne volt ami törvényünk, sőt a törvényre vonatkozó magyar miniszteri rendeletek is. Annak idején a németországi szaklapok ezeket mind ismertették s dicsérettel emlékeztek meg a magyar műbortörvényről. A német műbor-törvény értelmében „Naturwein” jelzéssel oly bort sem szabad forgalomba hozni, a melynek mustjába cukrot tettek.

Szólv végignézte Franciaországban a pinceszék berendezését, megkóstolta a legkiválóbb terméseket. Ezeknek a boroknak óriási előnyük, hogy egy termelő 2—3,000 hektoliternyi bora mind egyöntetű évjáratok szerint. Ők minden évben ugyanazt a minőségű bort tudják előállítani és ez szerzi meg azoknak a boroknak a hirnevet és piacát.

Ismerteti ezután a nehéz sauternes-i szüretelési eljárást, amely mellett a szüretelésnél három minőséget szednek, ezt külön erjesztik s csak 2 év múlva keverik a megkívánt typus szerint. S így teremtenek bortypusokat, melyek minden évben egyöntetűek. Az egalizálással elérik azt, hogy boruk teljes tömegben egyöntetű.

Erre vonatkozólag egy másik példát is hoz fel franciaországi tapasztalataiból. Szólv Epernay-ban lévő pezsgógyárban 20,000 hl. borkészletet látott s mikor kérdezte, hogy miért van ennyi készlet raktáron, azt felelték, hogy ez

A JENNER-PASTEUR-FÉLE OLTÓANYAGOT SZÁLLITJA: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Az anyagok a legjobb tudományos módszer szerint készülnek PERTIK PROFESSOR felügyelete alatt.

VÉDŐOLTÁSOK

LÉPFENE ELLEN.

Az anyag hónapokig eltartható.
BIZTOS VÉDELMEZ NYUJT.

Lovak, birkák, és szarvasmarháknak.

Egy birka oltása 12 fillér.

Egy ló vagy szarvasmarha oltása 24 fillér.

SERTÉSEK OLTÁSA

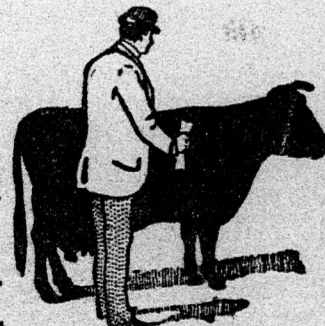
ORBÁNCZ ELLEN

RAPID-SZÉRUM:

az orbánczos fertőzésnek kitétt sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a veszélytől.

Egy sertés szérumos tartós ojtása ... 30 fillér.

A rendes Pasteur-féle ojtóanyag sertésenként 12 fillér.

Mai számunk 20 oldal.

azért van, mert évenként ugyanolyan ízű pezsgőt kell adni s a champagnei bor nem terem meg minden évben ugyanazon minőségben s azért tartják ezt a nagy borkészletet, hogy kedvezőtlen bortermés esetén az új bor minőségét megjavíthassák. Ha nálunk is lesznek szövetkezetek és azok révén előállítunk bizonyos bortypust, akkor mi is elérjük azt, amit a francziák elértek.

Nekünk nincsenek oly nagy termelőink, mint a francziáknak, épp azért szövetkezetek útján kell a közös üzemetet szervezni s így el fogjuk érni a franczia borok azon óriási előnyét, hogy azok mindig egy minőségben nagy mennyiségben jöjjenek egalizálva forgalomba, s ekkor s ezután elérjük azt, hogy különösen Németországban nemcsak a Majna mellett, de Észak-Németországban is óriási piacokat fog találni a magyar nehéz bor.

Gróf Zselénsky Róbert néhány észrevételt tesz. Igaza van előadónak, hogy pár év múlva tultermelésben leszünk, hogyha azok a területek, melyek be vannak ültetve, termőerőre jutnak. Okvetlenül előre kell dolgoznunk, hogy e tultermelést ellensúlyozzuk azáltal, hogy leendő feleslegeinknek külföldi fogyasztását elősegítjük. Előadó említette, hogy a borhamisítás nálunk megszűnt. Szó az azt tartja, hogy az olesó minőségek nem hamisítottak oly mérvben, mint régen, megengedi azt is, hogy a hamisítás apad, de a nehéz és drágább borok még mindig nagy mérvben hamisítottak és a törvény sokkal szigorubb végrehajtását kell követelni a hamisítás meggátlása végett. Helyesli azt is, mit előadó említett, hogy szükség lenne a külfölddel részint ismertetés, részint hirdetésekkel, a magyar bor jószágát terjeszteni s ezt szőlő fel is hozta a képviselőházban. Ez okvetlen kormányfeladat, melyet az államnak minél kimerítőbben megoldani kellene, mert külföldön a magyar borok híre sohasem volt olyan rossz mint jelenleg a hamisítások következtében, már pedig a magyar bor hírnevét a külföldön még áldozatok árán is, vissza kell állítani.

Beszélt előadó a „Natur“ és a Medicinál édes gyógyborokról. Szőlő szerette volna, ha előadó különbséget tett volna mindazon édes borok között, melyek forgalomba hozatnak. Az első az igazi aszabor, amely azáltal áll elő, hogy töpött szőlőre öntenek vagy régi bort, vagy mustot és a cukornak egy része nem erjed szeszszé s eként előáll az aszu.

De a görög, spanyol és portugál édes borokat másképp állítják elő: vagy a mustot főzik be, mint az oportónál és madeiránál, vagy a mustba annyi borból készített cognacot öntenek, hogy a cukornak egy része nem alakulhat át szeszszé, illetve cognac hozzáadásával édes marad, ilyen a Xeres, Marsala és egyéb hasonló borok.

Spanyolországban azon borból, amelyből sherryt akarnak készíteni, cognacot főznek s a jövő évben e cognacból annyit öntenek a mustba, amennyi szükséges arra, hogy a cukornak egy része ne alakuljon át szeszszé. Ebben az eljárásban a hamisításnak nyoma sincs, mert itt magából a borból készül a cognac és a cognac hozzáadásával készül a sherry. S miután ez a bor az egész világon fogyasztatik, nem látja be szőlő, miért ne készítsük mi is Magyarországon. Szőlő proponálja, hogy ilymódon készítsünk mi is sherryt. Szőlő legközelebb megkísérelte és pedig sikerrel.

Azt szerette volna szőlő, hogyha előadó különben érdekes előadásában ezen három különféle édesbornak összetételét megmagyarázta volna s kéri előadót, hogy ha még egyszer ezt a tárgyat előadja, ezen háromféle bornak alkatrészeről sziveskedjék felvilágosítást adni.

Azt is mondta előadó, hogy az új ültetvényeknek bora nem felel meg annak a vegyi alkatrésznek, amelynek megfelel a régi szőlőkből szűrt bor. Ez egész természetes dolog, egy új ültetvény az első három-négy évben nem ad oly mustot, mint a megülepdedt szőlő s Franczia-

országban minden nagyobb szőlőterület turnusokra van felosztva s minden turnus 30-40 vagy 50 év múlva felváltva kiirtatik, rigoloztatik s újra lesz ültetve s az első három-négy év termését nem keverik hozzá a régi ültetvények terméséhez épen azért, mert az újabb ültetvények termelvénye sokkal gyarlóbb.

Még egy észrevételt kíván tenni még pedig Baross Károly felszólalására, aki azt mondta, hogy Sauternesben mindig egyforma bort készítenek, hogy a franczia bortermelő mindig egyforma produktumokat készít, összevegyíti különféle évek terméseit s mindig tart az utolsó jó évek terméséből annyit, hogy azt a rossz évek terméséhez hozzáadva, egyforma eredményt produkálhat. Ez áll a borkereskedelemről, de a nagy birtokokon, melyek elsőrendű borokat termelnek rendszerint minden évjáratot külön adnak el s eknél egyik évjárat termésének a másik évjárat termésével való összekeverése a legtrikább esetben történik.

Nekünk is okvetlenül kell egalizálni és ez a kereskedelem, a szövetkezetek feladata, de a nagybirtok külön kezelje a jó évjáratok borát, hogy mindig rendelkezésre álljon kifogástalan elsőosztályu bor.

Baross Károly és Zselénsky Róbert gróf rövid felszólalása után dr. Kramsky Lajos mint vegyész figyelmébe hozza a bizottságnak, hogy az ezredéves kiállításra, a párisi kiállításra küldött borok mind meg lettek vizsgálva, szőlő 1892 előtt, tehát a bortörvény életbelépte előtt több mint ezer fajta bort vizsgált meg s azóta is számtalan került vizsgálat alá.

A német borstatisztika inkább privát tevékenység folyamánya, lelkiismeretes emberek végzik, azonban a beszerzési források nem egészen megbízhatók és nagy hiba az is, hogy egy évvel később publikálják az adatokat. Ezzel korántsem akarja szőlő kisebbiteni a vizsgálatok szükségességét és fontosságát, mert kívánatos, hogy ily adatok minél nagyobb számban álljanak rendelkezésünkre. Baross azon javaslatát, hogy a földmivelési miniszter kéressék fel arra, hogy a borvizsgálatokkal bizza meg a közp. szőlőszeti kísérleti állomást, szőlő úgy kívánja megváltoztatni, hogy a miniszter rendelje el a borvizsgálatokat s bizassék tetszésére, hogy mely intézményeket vesz ez ügyben igénybe.

Dr. Szilágyi Gyula: az elhangzott megjegyzésekre válaszolva hangsúlyozza, hogy tényleg szükség van arra, hogy borainknak a külföldön reklámot csináljunk. Ami eddig a borvizsgálatok terén az állami intézmények részéről történt, azt kevésnek tartja és nem rendszeres munkának. Figyelmeztet arra, hogy tulprodukczió esetén a homoki könnyű borok értékesítésének módja az lesz, hogy belőlük aszut készítsünk.

Az aszaborok összetételéről, melyeket Zselénsky sürget, azért nem válaszolt szőlő készakarva, mert ez külön szakkörrel tartozik.

Bernáth Béla elnök mint a tokaj-hegyaljai vidék országgyűlési képviselője, ki ismeri a tokaji bor értékesítési viszonyait, fejt ki röviden nézetét ezen kérdésben.

Elismeri szőlő is, hogy a borértékesítésnek nagy akadálya a hamisítás. Mikor Bethlen volt a miniszter, a ház nyílt ülésén felmutattak egy oly „Medicinalwein“-nal megtelt üveget, amelyről az állították, hogy tokaji bor, holott nem volt egyéb, mint zagyvalékkal hamisított bor. Ilyennel van elárasztva Németország s az ily hamisításokat kiirtani nem lehet. Sőt Németországban kívül Ausztriában is hamisítják borainkat, házastják olasz borral s eladják, mint tokaji bort. Barossnak igaza van az egyforma bor készítésére nézve, de a hegyaljaiak azt nem tudják megtenni. Hogyha lehetne a tokaji bort keverni, akkor elesnék a gönczi hordókra fordított nagy kiadás, de szőlő is azt tartja, hogy a keverés nem a termelő, de a kereskedők dolga. Hogyha létesülhetnének nagy tökével, pénzérő-

vel dolgozó szövetkezetek, amelyek kezükbe vennék a dolgot, akkor lehetne sikert felmutatni, de a termelők ily áldozatra nem képesek.

Baross Károly, Bernáth Béla, Szilágyi Gyula és mások ismételt felszólalása után elnök kimondja a bizottság határozatként, hogy „dr. Szilágyi Gyulának érdekes előadásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz s felkéri a földmivelésügyi minisztert, hogy minden borvidék figyelembevételével borainkat évről-évre rendszeresen megvizsgáltatni sziveskedjék“ és a szakosztályt ezt évről-évre figyelemmel kíséri.

Forster Géza: Mióta megindult a szőlőrekonstrukció és a homoki szőlőtelepítés, azóta folytonosan jobban és jobban hangoztatják azt, hogy ezen szőlők trágyázására a kellő mennyiségű és minőségű trágya nem áll rendelkezésre; a szőlőtermelők különféle műtrágyákhoz folyamodtak a szükséglet kielégítése végett, de a kísérletek igazolták, hogy a műtrágyáknak csekély a behozható eredménye s egyáltalán nem bír a műtrágyázás a szőlőmivelésnél úgy terjedni, mint a hogy a mezőgazdaságban már tért foglalt.

Felmerül tehát a kérdés, hogy miképpen szerezzünk a szőlőbirtokosok részére trágyát. Tagadhatatlan, hogy a szőlőtrágyázásra legalkalmasabb volna az állati trágya, de a szőlőtermelő vidékeken nem üzetik oly mérvben az állattenyésztés, hogy abból a szőlők trágyázására is elég állítatnék elő, nem marad más hátra, minthogy a szőlők trágyázásának céljaira az emberi ürülék használtassék fel. Ez irányban történtek lépések Losonecon, ahol egy műtrágyagyár állítottatott fel, mely műtrágya előállítás helyett azonban újabban tisztán csak tőzeggel kezelt emberi ürüléknek szőlőtrágya céljaira való előállításával foglalkozik s az ottani szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el ezen trágya alkalmazásával.

Nagy szolgálatot teszünk tehát a szőlőbirtokosoknak, ha azok figyelmét e kérdésre irányítjuk és erre a kormány figyelmét is reátereljük. Ennek most annál inkább itt volna az ideje, mert a földmivelésügyi miniszter igyekszik azon, hogy a városok csatornázását és vízzel való ellátását eszközölje közegészségügyi szempontból. A csatornázás nem felel meg a mi igényeinknek, mert a legfontosabb ürülék-részek egyszerűen elvezetnek a folyók útján s ezen kitűnő és nagymennyiségű trágyaanyag teljesen kárbavész, sőt megfertőzi folyóinkat és az egész közegészségügyet.

Szóló tanulmányoztatta Losonecon a tőzeggel készült ürülékek mikénti kezelését s erre kiküldötte az egyesület egyik tisztviselőjét, ki ott az adatokat összeszedte és erre nézve egy javaslatot készített. Mielőtt rátérnénk e javaslatra, hangsúlyozza szőlő, hogy az emberi ürüléknek trágyázás céljaira való felhasználásával kettős célt lehet szolgálni és pedig a közegészségít és a mezőgazdaságit. Fölhossa szőlő pl., hogy Moóron egy kocsai trágya ára 5-8 frtig terjed, vagyis q-ja 1 frt s ez egy oly horrendum kiadás a szőlőbirtokosra, amit az meg nem bír. Éppen a trágya drága volta miatt használják Moóron az emberi ürüléket szőlőtrágyázásra és alkalmazzák a tőzegárnyékszekéket.

Fontos kérdés ez annyiból is, mert Magyarországon roppant nagy tőzegtelepek vannak kihasználatlanul. Hogyha a városok és falvakon reátérnek a tőzegárnyékszekék alkalmazására, akkor tőzegtelepeink is jobban kihasználatnak és a szőlőgazdák kisegítettnek azon zavarukból, hogy trágyáról miként gondoskodjanak.

Kéri a bizottságot, méltóztassék meghallgatni az egyesület kiküldött hivatalnokát, aki Losonecon tett tapasztalatait elő fogja terjeszteni.

Matlaszkovszki Tádé előadása kezdetén röviden ismerteti a városi hulladékok eltávolí-

tási módjait, tonnás rendszerben mert ez után a trágyaérték ismerteti a területen az eleje vétessé székei tőzeggel amelyek 35 azok tartalma évente a 12,000 frtot egészségügyi frt 4%-os korántsem létesíteni. Mibukott, amin járatlanság, a nagy admi a központi telepek létes tőzeggeloztetés maga a kisz rendkívül so tőzeggelkompos áron lehetet

A telepek sokkal olcsó csekély tőze elég nehéz város 20 w waggon kom sulyban éve tanak ki, a nedvességet elvezetik, hó sával 200 w is készitheti kellemetlens

Részle előadó, hog klozett bere befektetésse mitásával 3 ható, amibó arát ab lo korona üzez kint az edd

A jel büzös és a kint tetszés Losonec kö inkább szől mennyiségb hogy a kih kerül a tőz használatu.

Végül közgazdasá 1000 lakos mitva, nagy könnyen vo 120,000 ho kitermelhet más ürütel jóval drágá ezen rends gazdaközör szerü volta határozati

Határ 1. „M hogy a tőz a szőlőterri hiány pótlá tartja;

2. e rendelkezé tőzeggelkompos használati merteti, ar terjesztésé

3. elő miniszter

tási módjait, amelyek közül föltétlenül a tőzegtonnás rendszert tartja a legfőbbnek, mert ez uton a fekáliák olcsón, szagatlanul és a trágyaérték teljes megtartásával eltávolíthatók. Ismerteti a losonczyi telepet, mely eredetileg azért létesült, hogy az erősen talajvizes városi területen az ivóvíz és a talaj megmérgezésének eleje vétesse. Evégből a város összes árnyék-székei tőzegtonnás rendszerűvé alakították át, amelyek 35 évi annuitásába klotettenként 3 frt, azok tartalmának eltávolításáért 4 frtot, összesen évente a szemétkotrással együtt körülbelül 12,000 frtot fizetett és maga az intézmény egészségügyileg teljesen bevált, holott a 12,000 frt 4%-os tőkájének megfelelő 300,000 forintból korántsem lehetett volna tökéletes csatornázást létesíteni. Maga a tőzegkomposztgyár gyár meg-bukott, aminek okai voltak: az üzembeni teljes járatlanság, a nagy befektetési tőkeparálás és a nagy adminisztrációs költség, amennyiben a központi berendezés, nagyobb szabású telepek létesítésére alakult, továbbá, hogy a tőzegklotettek rosszul működtek, ennek folytán maga a kiszállítás és feldolgozás undorító volt és rendkívül sokba került, végül pedig, hogy a tőzegkomposztot eleinte csak nagyon alacsony áron lehetett értékesíteni.

A telepet jelenleg a város saját üzemében sokkal olcsóbban kezelteti, bár az eljárás a csekély tőzegfelhasználás folytán még mindig elég nehézkes és kellemetlen. Termel ma a város 20 waggon tőzeg felhasználásával 100 waggon komposztot, holott ürülék- és tonnasúlyban évente mintegy 450 waggon súlyt szállítanak ki, a hig ürülékből leszívargó fölösleges nedvességet némileg leszürve az Ipolyárterébe elvezetik, holott 40 waggon tőzeg felhasználásával 200 waggon hasonló értékű komposztot is készíthetnének és azzal az egész eljárás kellemetlenségeit is mellőzhetnék.

Részletes költségvetés alapján kimutatja előadó, hogy a mai feldolgozó telep, a tőzegklotett berendezéssel együtt 130,000 korona befektetéssel és a törlesztés kamatok beszámításával 32,000 K. üzemköltséggel fenntartható, amiből levonva a 160 waggon komposzt árát ab loco a 100 K., a várost csak 16000 korona üzemköltség terhelné, vagyis klotettenként az eddig fizetett 14 helyett 11 korona.

A jelenleg gyártott tőzegkomposzt nem büzös és ab loco 100 koronáért waggononként tetszesszerűen mennyiségben értékesíthető. Losoncz környékén nagyszőlőtulajdonosok leginkább szőlőtrágyázásra használják fel $\frac{1}{4}$ -rész mennyiségben az istállótrágyához képest, úgy hogy a kihordási költségekkel együtt felényibe kerül a tőzegkomposzt, mint az istállótrágya használata.

Végül az előadó a tőzegkomposzt nagy közgazdasági jelentőségét ismerteti, amennyiben 1000 lakosra csak 12 waggon termelést számítva, nagyobb községeink 5 millió lakosa után könnyen volna 60,000 waggon, vagyis évente 120,000 hold trágyázására elegendő mennyiség kitermelhető, még pedig teljesen ingyen, mert a más ürülékeltávolítási rendszerek bármelyike jóval drágább a tőzegtonnázásnál. Miután pedig ezen rendszer könnyen keresztülvihető, ha a gazdaközönseget annak rendkívül hasznos, egyszerű voltáról meggyőzni sikerül, a következő határozati javaslatot terjeszti elő.

Határozati javaslat:

1. „Mondja ki a szakosztály elvileg azt, hogy a tőzegkomposzt készítését, — különösen a szőlőtermelő vidékeken, — a nagy trágyahiány pótlása céljából feltétlenül szükségesnek tartja;

2. ebből kifolyólag elhatározza, hogy a rendelkezésre álló eszközök igénybevételével, a tőzegkomposzttrágya készítményét és annak használati jelentőségét irodalmilag lehetőleg ismerteti, arról egy szakmüvet irat és annak elterjesztésére mindent elkövet;

3. előterjesztést intéz a m. k. földmívelési miniszter urhoz, hogy a tőzeg-trágya készítés

és használatának, terjesztésének érdekében, — a városok vízzel való ellátása és csatornázási ügyeinek rendezésével egyidejűleg, — nagyobb szabású kísérleteket tétessen avégből, hogy a termelő közönység azok gyakorlati alkalmazása és hasznáról meggyőződést szerezhesen;

4. szólítsa fel az egyesület a vidéki társ-egyesületeket a tőzegkomposzt használatára és a berendezések előállításának ismertetése és terjesztésére;

5. a tőzegtelepek tulajdonosait figyelmeztesse tőzegtelepeinek oly módon való berendezésére, hogy az így fokozódó megrendeléseknek megfelelhessenek és hogy a közönseget hirdetésekben figyelmeztessék arra, hogy tőzegszükségletüket hol, miként és milyen áron szerezhetik be.“

A bizottság a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta s Bernát Béla elnök jegyzőkönyvileg fejezte ki a bizottság köszönetét az érdekes előadásért.

Szesziparunkról, különös tekintettel burgonyánk értékesítésére.

A szeszfőzési idény vége felé közeledik, amennyiben a szeszfőzdek az adó kisebbik tétele mellett kiutalt szeszmenyiséget már kitermelték.

A múlt évi burgonyatermés azonban oly bő volt, hogy a kitermelendő szeszmenyiség előállítását után még felesleg marad, miért is a gazdáknak arról kell gondoskodni, hogy mit csináljon a felesleges burgonyamennyiséggel?

Már előre kell jelezni, hogy a tengerit feldolgozó szeszfőzdek más elbírálás alá esnek, amennyiben azok nyers anyagaikat könnyű módon értékesíthetik, vagy könnyen nagyobb szeszesség nélkül elraktározhatják. Cikkem inkább a burgonyát feldolgozó szeszfőzdekre vonatkozik, még is meg kell szivelnünk amazoknak is, nehogy exkontingens termelésükkel amire alig fognak vállalkozni, a tulprodukeziót emeljék.

Mit csináljon a gazda tehát a felesleges burgonyával. Három mód van arra, hogy a felesleget értékesítse: vagy eladja, vagy szeszszé termeli ki, vagy pedig takarmánynak föleteti.

Az első mód, a fölösleges burgonya eladása a legnehezebb, mert fölöslegek szélében vannak és miután a nyugati államok szintén fölöslegekkel rendelkeznek, kivetelre nem lehet gondolni éppen a szesztermelésre való burgonyánál, amely a fuvarköltséget nem bírja meg úgy mint az étkezésre szolgáló finomabb és értékesebb burgonya.

Hiszen az ország északnyugati részén oly feleslegek állanak rendelkezésre, hogy akár az új kampányt is megkezdhetnék és a burgonya ára a gazdaság színhelyén alig értékesül 1 kor. 60 fillérért.*) Boldog, aki jókor tudott a fölöslegén, minthogy ma arra vevőt aligha találna.

Ha tehát a gazda burgonyafőlöslegét nem tudja eladni, azt exkontingens vagyis az adó nagyobbik tétele mellett gondolja kitermelni. Minthogy azonban a mezőgazdasági szeszfőzdek az 1899. évi XX. t.-cz. 6. §. c) pontja értelmében a kitermelés mérvére ugyanis korlátozva vannak, amennyiben „az egy-egy termelési időszakban kitermelendő alkohol összes mennyisége az 1680 hektolitert meg nem haladhatja“: a nagyobb kontingenssel bíró szeszfőzdek ugyanis csak ezen kiszabott határig termelhetnek. Figyelembe tehát csakis azon szeszfőzdek jöhetnek, amelyek vagy már régebben kisebb kontingenssel bírnak, ami azonban a földterülettel szorosabb összefüggésben lévén, nem is rendelkeznek rendkívüli fölöslegekkel; főleg tehát azon ujonnan keletkezett szeszfőzdekről lehet szó, amelyek a törvény korlátozása folytán oly kicsiny kontingenssel bírnak, hogy reájuk nézve

*) Tudok esetet, ahol 1 K.-val adták el a burgonya q.-ját.

exkontingens termelése indokolt lehet, egyrészt az üzem kinyújtása, másrészt az általános költségek megosztása, továbbá több takarmány-nyerés, végül a nyersanyagok értékesítése szempontjából.

Mielőtt azonban a burgonyának exkontingens termelés által való értékesítésére szánók el magunkat, ajánlom az alábbiakat gazdátársaim figyelmébe:

Általános jellege a mai lázas élettevékenységnek a tulprodukezió. Hiszen azt a gazdának rossz néven nem is veheti senki, hogy tulprodukeziót létesít, mert hát a válságos időben azzal az ajánlattal és tanácsal szolgáltak neki, hogy: „csakis a lehető legnagyobb termés létesítésével fogsz boldogulni tudni“. Így voltunk a gabonatermesztéssel, így lettünk a cukorrépával és a burgonyával is, úgy hogy az évenként felmaradt feleslegekkel nem tudunk mit csinálni.

Tudjuk, hogy Németországban a cukor tulprodukeziója folytán komoly férfiak már a nyerscukornak feltakarmányozását is ajánlják, mintha nem volna gazdaságosabb magát a cukorrépát feletetni.

Már praktikusabb és jövedelmezőbb a szesznek ipari, különösen világítási és fűtési célokra való felhasználása. És ha figyelemmel kísérjük a Berliini Centralstelle működését, be kell látnunk, hogy a szesznek ipari célokra való felhasználásának nagy jövője van és ezzel a szeszgyártás jövedelmezősége is jobb kilátásoknak néz eléje.

Nálunk is vannak szeszfőlölegek, azonban csak arra, hogy a kontingens szesznek árát lenyomják. És mint mindenben, úgy a szeszfőlölegekben is a mi jó osztrák sógoraink járnak elől s az osztrákok az árdevalváció miatt azon vannak, hogy külön kiviteli prémium segítségével ezen fölösleget jól értékesítsék és ezáltal szeszpiacukat ezen nyomástól fel szabadítsák. Csakhogy ismerve a mi pénzügyminisztereink nagyon is zárt öklét, nem igen remélhető, hogy a zsebökbe fognak nyulni és Kraus Julius uramnak ezen szabadalmazható ideáját kiviteli prémiumokkal dotálni fogják. Az osztrák szeszgyárosok kapzsisága és nagyon rövidlátása volt az oka az 1900/1. évi 550,000 hektoliter exkontingens tultermelésének is. Vajjon egészséges állapotok-e azok, amidőn egyrészt kontingentált szeszben nagy készletek fekszenek raktáron s hogy kontingens szeszt kezdünk itali célokra megadóztatni? vagy nem-e az exkontingens szeszben előállott ezen tulprodukezió nyoma le az osztrák szeszárakat annyira, hogy Lajtántulról megadózott szeszt tudtak a határmegegyék jövedelemmel hoz-zánk behozni?

Helyes-e az ilyen eljárás az exkontingens felhasználására, elhelyezésére? Tényleg nem.

Azon szesz, amely itali célokra nem fogyasztatik el, találjon elhelyezést az iparban, használjuk fel világításra, fűtésre stb.-re, de nem arra, hogy a kontingens szesz árát vele lenyomjuk, mert ha ezt is elrontjuk, megingatjuk azon alapot, amelyen ha nem is szesziparunk felvirágzását, hanem biztos existenciáját és lassu fejlődését reméltük.

Okszerű gazdasági berendezkedés legyen alapelvünk. Ha tehát figyelembe vesszük, hogy az exkontingens szesz értékesítése mily nehézségekbe ütközik, hogy az a belföldi piacot mennyire nyomja épen mert külföldön el nem helyezhető, továbbá ha tekintetbe vesszük azt, hogy ezen exkontingens szesz az iparnál: fűtés, világítás terén nálunk mily elenyésző csekély mennyiségben talál elhelyezést, nem buzdithatjuk szesztermelőinket arra, hogy burgonyafőlölegeiket exkontingens szesz termelésével értékesítsék, mert meglehet és nagyon valószínű, hogy azt vagy oly alacsony áron kell eladni, hogy burgonyájukat nem értékesítik, vagy épen az exkontingens szesz a nyakunkon marad. Nagyiparosaink pedig rendelkezvén bőségesen felraktározott kontingens és az exkontingens szeszmenyiségekkel, nem igen fog-

nak kapni exkontingens termelésre, különösen alacsony szeszárak mellett, amidőn Kraus uraméknak Triesztben a német szesz is csinál galibát.

Az exkontingens szesznek értékesítése szempontjából ajánlatos volna a német példa után indulni és egy szeszértékesítési központot felállítani. E tekintetben az „Egyesült ipari szeszgyárak” megragadhatnák a kezdeményezést saját jól felfogott érdekeik emelése szempontjából és a dologban előjárhatnának.

Szesziparunk oly erős, hogy saját hatáskörében is, úgy az értékesítést, valamint a produkciót szabályozhatja: csak *bizalomra, belátásra a közös érdeknek, ügyes vezetőkre, főleg pedig munkára van szükség.*

A gazda tehát kalkulust fog csinálni, hogy a jelenlegi és előrelátható még alacsonyabb exkontingens szeszárak mellett miként értékesítheti burgonyáját? Amortizált szeszgyáraknál, kedvező termelési feltételek mellett akkor, amidőn kisebb mennyiségekről van szó, amidőn a kontingens szesz általi (burgonyaértékesítési) ár elég magas, célszerű s okadatolt lesz burgonyafölöslegünket exkontingens szesz előállításával értékesíteni, mindazáltal nagyon melegen ajánlom, hogy mindazt, amit fentebbiekben szesziparunk rákfenéjéről: az exkontingensről elmondtam, figyelembe vegyék.

Amidőn a gazda burgonya-fölöslegét el nem adhatja, exkontingens szeszt sem termelhet, mert vagy már meghaladta a törvény által kiszabott határt, vagy mert az exkontingens általi termelésnél nem találja meg kalkulust: nem marad tehát egyéb hátra, mint a burgonyát feltakarmányozni.

A burgonyát úgy nyersen, mint pedig besavanyítva feltakarmányozhatjuk. Hogy burgonyából mennyit essünk, mily állatokkal, azt megtaláljuk a takarmányozásban, nekem csak az a célom, hogy gazdatársaim figyelmét egy érdekes eljárásra felhívjam.

Nemsokára a burgonya csirázni fog, melegen tartott kupacokban máris csirázik. Azt pedig tudjuk, hogy a csirázás nemcsak anyagvesztéssel jár, hanem a burgonyacsira mérges alkohoidot tartalmazván, állataink egészségét is veszélyezteti. Ajánlatos lesz tehát a burgonyát takarmányozási célokra, már most bevermelni. A bevermelt burgonya jobban etethető, mondhatjuk természetesen takarmány, mint nyers állapotban.

Bevermelésre a burgonyát gőzölni ajánlják és a gőzölnél kifutó pépet vermekbe letapostatni. Ez költséges munka és a takarmányt nagyon vízenyőssé teszi. Ennél praktikusabb és olcsóbb a következő eljárás.

A burgonya piszoktól megtisztogatva repavágó gépbe kerül, innét felszeletelve egy kb. 3-4 méter széles és a víz árához mérten 2-3 m. mély gödrökbe tisztán, polyva vagy szecska hozzákeverése nélkül, úgy mint pl. repaszélet belesz verelve és földdel befedve. A verem eljárása, meg a burgonya kupac tetejére szalmát szórjunk, hogy a burgonya a földdel ne keveredjék el.

Ezen egyszerű praktikus módon burgonyánkat besavanyíthatjuk és gazdaságosan feltakarmányozhatjuk, kivált hizóállatokkal, amidőn függetlenül magunkat az esetleges kedvezőtlen piaci konjunkturától.

Jatka Ferencz.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

Magyar vagy külföldi búzát termesztünk-e?

XX.

A magyar és kopasz buza termesztéséről sokat irtak már. Erre vonatkozólag én is kívánok egy adattal szolgálni. 1900. évben volt:

264 hold (1200 □) magyar búzával termelt 4465 kereszt (18 kéve), holdankint 17 kereszt,

egy kereszt adott 34 kg. szemet, holdankint 520 kg.;

206 hold (1200 □) kopasz búzával, termelt rajta 3726 kereszt (a 18), holdankint 18 kereszt, egy kereszt adott 46¹/₂ kg. szemet, holdankint 837 kg.-ot.

En a kopasz búzát 4 év óta vetem újabban s a magot itt Somogyban már régebben termesztett után szereztem be. A múlt évi termésről pontos adattal nem szolgálhatok, miután a termést részben már az asztagokban összerakattam, de amidőn a kopasz buza cséplése történt, feltűnő módon több volt a napi cséplési eredmény. Régebben is termesztettem kopasz búzát, de akkor feltűnő módon meg lehetett különböztetni a magyar búzától, mert amaz halvány, nagyobb és gömbölyűbb szemű volt, most már azonban annyira hasonlít a magyar búzához, hogy gyakorlott szem is megtéved vele, annyira, hogy a buzaeladáskor a kereskedő a kopasz búzát választotta inkább, mint a magyar búzát.

Mármint, ha 1900. évben 264 hold magy. buza helyett kopasz búzát vetettem volna, holdankint 317 kg.-mal nagyobb lett volna a termés.

Ezzel nem szándékom a magyar buza felett pálcát törni, csak egyszerűen beszámolni akartam egyik évi terméséről, melyről a számok elég felvilágosítást adnak és tessék felette gondolkodni. Hencz Ödön.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Néhány takarmányozási kísérlet eredménye.

II.

4. Süldőhizálás állati hullalisszal.

A „Köztelek” 1901. évi 28. számában leirtunk már egy hasonló kísérletet, de nem tartjuk fölöslegesnek, hogy kivonatossan még egyet közöljünk, mert ha jelenleg ismeretlen is nálunk a hullalisszal, de mi se maradhatunk el soká a mivel nyugattól s így előbb-utóbb nálunk is hullalisszal-telepek fogják a gypmesteri intézményt felváltani, mely esetben a mi takarmányiparunkon is rendesen szerepelni fog a hullalisszal. Ezt a lisztet az elhullott s a közvágóhidakon elkobzott állati hullából készítik olyformán, hogy a hullát tulhevített gőzzel sterilizálván (főzvé), megszáritják s liszté őrlik. A sterilizálás csökkenti ugyan a hullalisszal emészthetőségét, de így is kitűnő s minden állattal etethető takarmánynak mondhatjuk azt, habár többnyire sertésekkel értékesítik is.

A jelen etetési kísérlet Drezdában készített hullalisszal eszközlötetett a múlt évben az ugyanottani állatorvosi főiskolán. E hullalisszal 50-60% N. tartalmu anyagot, 13-15% zsirt és 18-19% ásványi anyagot tartalmaz s q-kint 15 márkáért kapható.

Kísérleti anyagul 12 drb 3-12 hónapos süldő szolgált, melyekkel három részletben kísérleteztünk, mindegyik kísérlethez 4 süldő használtatott olyformán, hogy mind a négy állat ugyanazt a takarmányt (burgonyát, darát s korpát) egyenlő mennyiségben kapta, de később hullalisszal taldották meg egyes süldők takarmányát, miáltal azt lehetett meg tudni, hogy a hullalisszal mennyire fokozza a süldők gyarapodását. Az állatokkal etetett hullalisszal mennyisége 0.25-2.25 kg. között változott s a három kísérlet eredménye az lett, hogy 1 kg. hullalisszal adott:

az I. kísérletnél 0.53 kg. gyarapodást,
a II. " " 0.47 " "
a III. " " 1.24 " "

A harmadik kísérlet feltűnően kedvező eredménye annak tulajdonítható, hogy e kísérlethez 3 hónapos, tehát a fehérje s ásványi

anyagok táphatása iránt nagyon fogékony állatok használtattak, míg a két első kísérlet 1/2-1 éves süldőkkel történt.

Drezdában azt is kipuhalták, vajjon tisztán csak hullalisszal lehet-e a süldőt táplálni s ekkor azt találták, hogy bizonyos ideig igen, de később ellenszenvvel viseltetnek a süldők a kizárólagos hullalisszal iránt, míg ha más takarmánnyal adjuk nekik, folyton szivesen s jó étvágygyal eszik azt. Kizárólag csak hullalisszal két süldővel kísérletezték Drezdában, u. m. egy 3 hónapos süldővel 20 napig s egy idősebb süldővel 10 napig s e süldők közül az első 0.27 kg.-ot, a második 0.42 kg.-ot gyarapodott 1 kg. hullalisszal után.

A kísérlet befejezése után levágták az állatokat s husukat nyersen, felfűstölve s különféleképp elkészítve hentesek által vizsgáltatták meg, kik kifogástalannak találták azt.

5. A lenmagpogácsa mint tejtakarmány.

Poppelsdorfon igen alaposan tanulmányozták azt, hogy miképp hatnak bizonyos olajpogácsák a tejelválasztásra s e kísérleteknél nagyon kimagaslónak találták a lenmagpogácsát. A kísérletek 1900-ban történtek oly módon, mint a hogy mi a fejőstehenekkel való kísérletezést a „Köztelek” karácsonyi számában ajánlottuk. Ugyanis 6 darab jó fejőstehen a kísérletek egész tartama alatt mindig ugyanazt az alaptakarmányt kapta, de az olajpogácsát úgy változtatták, hogy 10 napi időközökben mindig másfélet adtak a teheneknek s midőn a kísérletek végére értek, visszatértek a kísérletek előtti etetésre, mert a laktációval járó természetes hanyatlást csak így lehetett számitásba venni. Az állatok 1000 kg. élősúlyra 50 kg. takarmányrét, 16 kg. szénát, 2¹/₄ kg. szalmát és 7 kg. olajpogácsát fogyasztottak naponta s az olajpogácsát azért etették ily feltűnő mennyiségben, hogy a tejelválasztásra gyakorolt hatása annál szemtelőbbé váljék. Miután ezeket a kísérleteket sem akarjuk részletezni, csak az eredményt közöljük, mely a laktáció természetes hanyatlásának tekintetbe vételével a következőnek mutatkozott:

	tejmennyiség kg.	zsir- mennyiség kg.	suly- gyarapodás %
január 3-17. földidőpog.	27.3	0.90	1.00
" 18-27. pálmamagpog.	26.1	1.00	+1.9
" 28. febr. 6. pálmamag- dara	24.9	0.93	-0.7
február 7-17. pálmamagpog.	23.4	1.01	+2.0
" 18-28. lenmagpog.	28.4	1.03	+0.8
márcz. 1-14. riczinusliszt	23.9	0.78	+0.3
" 15-25. földidőliszt	27.3	0.90	-0.4

A tejmennyiség s az azzal termelt zsir mennyisége 1000 kg. tehénsúlyra vonatkozik, az élősúlybeli változás pedig százalékokban fejezi ki azt, hogy mennyivel gyarapodtak vagy fogytak a tehenek a kísérlet kezdetén talált 100% élősúlyhoz képest.

A külföldi olajpogácsák nem érdekelvén minket, csak a lenmagpogácsa s legfeljebb még a riczinusliszt hatását vesszük most szemügyre, utóbbi azért, mert az Alföldön természetesen a riczinust s olajnyerésre használják a magját. E két olajgyári hulladékról pedig azt látjuk, hogy a lenmagpogácsa kitűnően hatott a tejelválasztásra, mert a tehenek akkor adták a legtöbb tejet, midőn lenmagpogácsát ettek s ha ugyanakkor csekélyebb volt is a tej százalékos zsirtartalma, mint pl. a pálmamagpogácsa etetése alkalmával, de a lenmagpogácsa után mégis több zsirt termeltek a tehenek, mint előbb vagy később. Ellenben a riczinusliszt a leggyengébb tejtakarmánynak mutatkozott s különösen kevés zsirt termeltek utána a tehenek, ami talán részben zsirszegénységnek tulajdonítható, mert a riczinuslisztből oldószerrel volt a zsir kivonva, miután a riczinusolajnak

hashajtó potban ahogy korolták.

Kis számítás liszthez azzal ter a számo kg.-os tejal képes átlagos egész év mint a pogácsa pogácsák mégis főben, am Ugyanis mélt tej, suly utaz kezdő ért

földidőli pálmama pálmama lenmagpogácsa riczinusli

Mi volt, az lenmagpogácsát, markáva

Po a lenma hasonl Ugyanis sonlított élősúlyra

az pogácsát a pogácsát a suly utaz

Mi időben, magpogácsa nagyon

pogácsák kinthetjük a a zsiros közé tarják a névezett vetkező

Eg takarmányszalmát, lenmagliszthehenek 15 l. táplálást kevesebb s azok elégedve tehenek lenne, h lapitanál sebb reánapraforogácsát közölhet számba

hashajtó hatása lévén, csak zsirtalanított állapotban etethető oly nagy mennyiségben, mint ahogy azt a jelenlegi kísérleteknél gyakorolták.

Kísérletezők még a következő érdekes számítást teszik. A lenmagpogácsa a ricinuslisztkepest annyira a szaporította a tejet s az azzal termelt zsirt, hogy — a gyakorlatba átvive a számokat — a lenmagpogácsával tartott 500 kg.-os tehén 2-25 kg. tejjel s 143 gramm vajjal képes naponta többet termelni s ha a tehén átlagos napi fejését 12 liternek vesszük, akkor egész évben 52 kg. vajjal termelne többet, mint a ricinusliszttel tartott tehén. A lenmagpogácsa volt ugyan a jelenkísérlethez használt pogácsák legdrágábbika, de dacára annak, mégis fölfülmulta valamennyit jövedelmezőségben, ami a következő adatokból vehető ki. Ugyanis az 1000 kg. élősúly után naponta termelt tej, valamint az ugyancsak 1000 kg. élősúly után naponta etetett olajpogácsa következő értéket képvisel (márka):

	a tej értéke	7 kg. pog. értéke	marad
földioliszt	3'95	1'08	2'87
pálmagpog.	3'98	0'77	3'20
pálmagadara	3'83	0'66	3'17
lenmagpog.	4'36	1'11	3'25
ricinusliszt	3'43	0'58	2'85

Miután a többi takarmány mindig ugyanaz volt, azt látjuk táblázatunkban, hogy 7 kg. lenmagpogácsa, mely majnem kétszer annyiba került, mint 7 kg. ricinusliszt, mégis 40 márkával jövedelmezett többet, mint utóbbi.

Poppelsdorfon tanulmányozták már egyszer a lenmagpogácsa tejtermelő hatását s akkor is hasonló eredményhez jutottak, mint most. Ugyanis 1895-ben a pálmagpogácsával hasonlították azt össze olyformán, hogy 1000 kg. élősúlyra etettek:

az egyik időszakban 6'4 kg. lenmagpogácsát;
a másik időszakban 7'91 kg. pálmagpogácsát;
a tehének pedig termeltek 1000 kg. élősúly után (kg.):

	lenmagpog. után	a pálmagpog. után
tejet	29'98	24'34
tejsirt	0'89	0'78

Miután e két kísérletnél nemcsak eltérő időben, de eltérő állatokkal is etették a lenmagpogácsát s miután utóbbi mindkét esetben nagyon kimagaslott a vele szembesített olajpogácsákhoz képest, annál fogva kizártnak tekinthetjük a véletlent s határozottan kimondhatjuk azt, hogy a lenmagpogácsa s bizonyára a zsiros lenmag is a legjobb tejtakarmányok közé tartozik. Ezért mindkettőt nagyra is tartják a német gazdák és sokat etetik az ugynevezett „Abmelkwirtschaft“ okban, ami pl. a következő példából tűnik ki: *)

Egy rajnavidéki tehenészetben 25 kg. takarmányrépát, 5 kg. réti szénát, 2 kg. zabszalmát, 4'1 kg. buzakorpát s 3'5 kg. zsiros lenmaglisztet etetnek az 550 kg. átlagos súlyu tehennel fejenként s naponta s a tehének 15 l. átlagos napi fejéssel hálálják meg a bő táplálást. Mások ugyanannyi vagy nem sokkal kevesebb lenmagpogácsát adnak teheneiknek s azok is megvannak a takarmány hatásával elégedve. Nálunk azonban ritkán etetik fejőtehenekkel a lenmagpogácsát, s ezért kívánatos lenne, ha gazdáink egyszerű kísérletezéssel állapítanák meg azt, hogy nem lenne-e előnyösebb reájog nézve, ha az olcsóbb repeze s napraforgópogácsa mellett esetleg lenmagpogácsát is etetnének. Ily kísérlet könnyen eszközölhető akkor, ha a „Köztelek“ karácsonyi számában adott utasításhoz alkalmazkodunk.

Cselkó István.

*) Illustrierte Land. Zeitung, 1901, 96. sz.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: M. zey Gyula.

Uj külföldi növények hazai termesztésének kérdéséhez.

III.

A gyapotról.

A mezőgazdaság jövedelmezőségének biztosítására legujabban a gyapot termesztést ajánlották („Köztelek“ 1901. 19. sz.); azaz nem legujabban ajánlották, csak felújították a régi kísérleteket, indítványokat. Ugyanis a gyapottermesztés nálunk való meghonosításának már története van. Nem lesz talán érdektelen, ha e történetnek főbb adatait ismét összefoglalva közlöm Hunfalvy János, illetőleg Kanitz Ágost és Rodiczky Jenő és mások munkái nyomán, ha esetleg egyes adatok el is kerültek figyelmemet. *)

Magyarországon tenyésztett gyapot első nyomát Veszelszky Antal munkájában találjuk (A növényvilág plánták országából való gyűjtemény Pestben 1798. 105. l.), eltekintve a Magyar levelestár (1515—1700.) kevésbé biztos és valószínűleg másként értelmezendő következő adatától: „vetessen három annyi gyapottal, mint a kit kend hozott volt“. Az előbb említett munkában a 105. lapon Veszelszky következőleg nyilatkozik: „Nálunk Magyarországon Drauspurkon Sopronyban felül amint Német-Ujhelybe mennek, gróf Herberville kertjében láttam legelőször 1756-ba teremni“.

Hunfalvy munkája szerint (640. l.) hazánkban tartósabb emlékezésben csak azon kísérlet maradt, melyet a Nákó testvérek, mint gyapotkereskedők, a Bánságban végeztek a nagy-szt-miklósi uradalomban és Mária-földön 1782-ben néhány holdon, annak művelésére egy török szakértő földmivest hozatván be“. Ennek eredménye csekély volt, mert a „gubók“ egyrészt a fagy tönkretette, az 1783. és 1784-iki eredmény még rosszabb volt. A gyapot termesztést megkísérelték a varasdi határörvidéken 1785-ben, a német-bánsági ezred területén 1795., majd Temesvár, Versecz és Pécs környékén, különösen II. József uralkodása alatt. 1807-ben Versezen Kleniczai János kamarai prefektus és Kengyel német-bánsági gránicsár őrnagy Pancsován sikerrel termesztették a gyapotot, miért is báró Duka határörvidéki parancsnok 1808-ban a kísérletek folytatását rendelte el. 1810-ben a szlavyon határörvidékről, a német Bánságból és a Szerémségből is kaptak gyapotot. 1810 táján és még inkább 1812 óta Vedress István szegedi mérnök Vedresházán Uj-Szeged mellett. Rodiczky szerint 1846-ban megpróbálkoztak vele Gindly R. Tengeliczen, Karácsonyi László Beodrán, 1855-ben Erkövy Adolf Káposztás-megyeren. A „Köztelek“ 1901. évi 19. száma szerint Werther Nándor 1862—64-ben a Csepel-szigeten, 1864-ben Zelezny igazgató Mitroviczán a Duná mentén és a katonai határörvidéken. 1862—64-ben Dalmáciában. 1881-ben Sellers és Werther az ó-budai szigeten. A nyolczvanas és kilenczvenes években állítólag Hikišch főmérnök Horvátországban. 1889—90-ben taszári Bokross László az aradi dohánytermelő mintatelepen kísérletet tett pamuttermeléssel; „alig 10%-ra tehető azon termések száma, amelyek tokja magától felpattant“. Rodiczky Jenő a nyolczvanas években Magyar-Ováron a kertben és a kísérleti telken, „de meggyőződött, hogy a gyapot hazai szélsőséges éghajlatunk alatt oly bizonytalan növény, hogy művelésének jelentőségét épen nem tulajdoníthatunk“. Ugyanerre az eredményre jut Hunfalvy közlésében is. Ugyanis 1865-ben Speletich Félix, Amerikában

*) Némely adat nem is vonatkozik a *Gossypiumra*, mint pl. a Természettudományi Közöny XXIII. kötetének 267. lapján „A pamuttermesztés Pestmegyében“ (1796.), ami alatt az *Asclepias syriaca* termesztése értendő.

elő hazánkba Davenportból oly gyapotfaj magvát küldé, mely szerinte mindenütt megéri, ahol a dinnye és szőlő megterem. De e fajtával tett kísérletek sem sikerültek és ezért „határozottan mondhatjuk, hogy hazánk éghajlata nem kedvez a gyapot termelésnek“.

És mégis ezeknek az eredménytelenségeknek dacára a „Köztelek“-ben ismertetett előterjesztés a gyapottermesztésre buzdítót sőt a Természettudományi Közöny 1901. évfolyamának 258. lapján Máday János aradi kísérlete alapján is legalább a természetessé váló megpróbálkozásra buzdítja a komolyan érdeklődőket. Jeles szakemberünk Cserháti Sándor és vele többen pedig a gyapottermesztést klímánk alatt kizártnak tartják, de azért mégis megindulnak nálunk 1901-ben a legujabb kísérletek, melyeknek sikertelen eredményét még nem ismerem, de előre látom.

Előre látom pedig nemcsak a honi természetnek eddigi történetéből, de a gyapot növény igényéből és a budapesti egyetemi növénykertben hosszabb időn át tenyésztett, bár csak kis számu növények viselkedéséből.

A gyapot kulturális változatai és fajtái tulajdonképen csak három fajhoz tartoznak a *Gossypium barbadense* L., a *G. arboreum* L. és a *G. herbaceum* L., melyek közül csak a *barbadense* és *herbaceum*, illetőleg ezeknek sokféle fajtái jöhetnek tekintetbe, mert ezek klímái igényei valamivel kisebbek mint az arboreumé, illetőleg fajtáié.

A nevezett fajtáknak, vagy változatoknak termesztési területe Kabsch szerint az északi szélesség 35. fokáig terjed, a Mississippi vidékén azonban egészen a 37. fokig, de már a Sziacziában való termesztés sok nehézséggel küzd. Engler nagy munkája szerint a termesztési terület az északi szélesség 36. és a déli szélesség 36. foka közé esik. Vesque szerint északra a 30—40. szélességi fokig terjed, de egyes kivételes helyeken a 45. fokig is, mint pl. Krimben. Wiesnernek most nemrég megjelent munkája „Die Rohstoffe des Pflanzenreichs“ szerint a déli szélesség 30. és az északi szélesség 41. foka közé esik és ezt a határt csak egyes kivételes esetekben lépi túl, mint pl. a Kaukázusban.

Ennek a terjedési területnek megfelelőleg a gyapot legjobban tenyészik 17—25° C. közepes hőmérsékletű nedves meleg klíma alatt, de még 16—17° R. közepes hőmérsék mellett. Nem kíván kiadós esapadékot, de kisebb és az éven át egyenlően eloszló esőt. A termés érés időszakában (őszszel) a sok eső tönkre teszi a termést. Az elterjedési területen is mindig ott tenyészik ennél fogva, ahol a tenger érezeti még klímái hatását és a terület óva marad az éghajlati szélsőségektől.

Ezekkel a tulajdonságokkal egybevetve a mi éghajlatunk tulajdonságait, világos lesz, hogy miért nem vezethetnek kísérleteink sikerre. Elsősorban hazánk egészen kívül esik a 40., illetőleg tulnyomó nagy része a 45. északi szélességi fokon. Közepes hőmérséklete jóval alul marad a 17—20 C. fokon, hiszen átlagosan csak 10—11 vagy a legmelegebb részén, Fiumében, 13—14 fok. Ellenben Európa délvidekén átlag 14—16 fok, ép úgy, mint Krim és Kaukázus egyes vidékein.

Ezenkívül nagy súlylyal bír e tekintetben klímánk szélsősége, különösen a májusi fagyok, a gyakori őszi esőzések és a sokszor beköszöntő korai fagyok, melyek közé bajosan helyezhető el minden klímái szélsőség nélkül a tenyésztésre szükséges 6—7 hónap.

Bizonyítja ezt az oktatási és a tudományos érdekből a budapesti egyetemi növénykertben termesztett gyapottnövények sorsa. A növénykertben tenyésztett és magot is érlelt: a *Gossypium herbaceum* L. 1892—900. években, a *G. hirsutum* Mill. rufescens 1893—94-ben, a *G. siamense* Ten. 1893—900. években, a *G. micranthum* Cav. 1894—1896-ban, a *G. microcarpum* Tod. 1894—95-ben, a *G. microcarpum* v. *luxurians* 1894—95-ben és a *G. Wightianum* Tod. 1898—9-ben. Elég nagyszámu faj, fajváltozat

és fajta, hogy viselkedésükből következtetést vonhassunk. Nagyon természetesen a gyapot-növények kertészeti kezelésben részesültek. Elvetve a tavaszi fagyok határidejéig a melegágyban, többnyire takaró alatt maradtak. Ezután, tehát május közepétől, a melegágyban maradván szabadon hagyattak, virítottak bőven, termést is érleltek, de a termések legtöbbször az őszi hideg időjárás tönkretette anélkül, hogy fagy érte volna őket — igazolva *Mádry János* hasonló tapasztalatát, kinek véleménye szerint „a pamut-termesztés Magyarországon *talán* jövedelmező lenne, ha a pamutcserejék július elején kezdene virágozni” és ha a márcziusban melegágyba vetett magvakból kelt palántákat „április hó közepe táján jó nedves, esős időben a szabad földbe kiültethetők” és ha — hozzátehetjük — az augusztusi meleg megmaradna október végéig. Köztudomás szerint azonban ezeket a lehetőségeket nincs módunkban megteremteni. Éppen amint a gyapottermesztésnek a „Köztelek” 19. számában közölt problémáit se tudjuk megoldani. Az első problémát nem oldhatjuk meg, mert nincs módunkban klímánk tavaszának „meglehetősen egyenletes” voltáról gondoskodni. A másik probléma sem oldható meg, mert hiszen a növény vegetációjának megrövidítése nem sikerülhet, a minthogy a közölt adatok szerint is a 6—7 hónapi megfelelő tenyészési idő sem áll rendelkezésünkre. A cikk közölte megoldás kizárja a mezőgazdasági miveltést és így megdrágítja a termesztést.

A másik probléma *talán* inkább volna megoldható, ha a mi klímánkhoz jobban hozzáillő, hozzáalkalmazkodó fajtaival próbálkozhatnánk meg, ilyen azonban ezidőig még nincs és ilyenek alakulására még várunk kell, „mert a türelem, erély és áldozatkészség” hasztalan akarja a „természet hiányait pótolni.” Sokkal helyesebb bő ismerettel, pontos megfigyeléssel, helyes következtetéssel párosult előtanulmány kedvező eredményét a kísérlet próbája alá bocsítani és így jutni a helyes ítélethez. A kísérletnek azonban több ízben ismétlődnie kell, mert egy évi kísérlet ilyen természetű dolgokban keveset, vagy semmit sem bizonyít a mi szélsőséges klímánk alatt. De ha az előtanulmányok nem kecsegtetnek kedvező eredménnyel, úgy kárba vész a kísérletre fordított költség és fáradságos munka.

Még egyet! A gyapottermesztésnek még jövedelmezni is kell ám! Miként jövedelmezzen azonban ez nálunk, mikor a mi klímánknál kedvezőbb déli vidéken sem jövedelmez olyan mértékben, hogy termesztése nagyobb terjedelmet öltene.

Hiszzen a Földközi-tenger mellékén ma is csak oly csekély mértékben termeszlik, hogy *Wiesner* szavai szerint „az európai gyapot (a spanyol, a nápolyi és a szicíliai) a kereskedelemre nézve semmi jelentőséggel sem bír”.

Mindezek után tehát a gyapottermesztéssel való kísérletnek is csak azt az eredményét helyezhetem kilátásba, amit a theával való kísérletekről mondtam; nagyon örvendek, hogy ebben a részben *Cserháti Sándor* véleményéhez csatlakozhatom és pedig, mint az előzőkben kimutattam, úgy a gyapottermesztés feltételei, mint a mi viszonyaink eltérő sajátosságai alapján.

Nagyon sajnálom, hogy tárgyalásaim folyamán kedvezőbb eredményhez nem juthattam s hogy gazdáinkat a felsorolt új külföldi növények meghonosításának kedvezőtlen eredményeivel a nagyobb jövedelem kilátásától kell megfosztatnom. Reményem azonban, hogy ezt a nagyobb jövedelmet el fogják érni mostani természetű növényeinkkel is, melyeket okszerűen fejlesztve, nemesítve jobba, jövedelmezőbbé fog tenni gazdáink törekvése, gazdasági ügyeink intézőinek, szakembereink, iskoláink és kísérleti telepeink párhuzamos munkálkodásával.

Öszintén kívánom, hogy úgy legyen!

Mágócsy-Dietz Sándor.

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

Munkabérek kifizetésének ideje és a vásárnap rendezése.

A földmiveltésügyi miniszternek a munkások hetibére kifizetése ügyében, valamint a kirakodó és állatvásárok egyesítése ügyében az OMGE.-hez mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez az összes egyesületekkel közlendő és véleményt kérő leiratára eddigéig az alábbi 31 gazdasági egyesület és a „Monori általános Ipartestület” adott véleményt. I. kérdésben „a munkások hetibérének szombati kifizetése” mellett foglalt határozott állást tizenöt egyesület, magáéva téve a leiratban felhozott érveket, hogy t. i. a napszámok a szokásos vasárnap délelőtti fizetés fáradságos és nagy idővesztéssel járó a pusztákban, községekben pedig az összecsoportosulás rendszerint korcsmázásra vezet, de főleg annak lehetőségétől fosztatnak meg, hogy templomba mehessenek és hogy szükségleteiket beszerezhessek a piacon és boltokban.

Baranya a leiratban felhozott okok teljes méltánylásával a munkások panaszaikat orvoslását szükségesnek és könnyen kivihetőnek tartja s egyöntetű rendezését a heti bérfizetésnek melegen pártolja.

Borsod azon véleményt adja, hogy a vásárnap fizetés a munkás szempontjából terhes, hátrányos és időrabló, ennél fogva a szombati napot tartja célszerűbbnek.

Békés sokkal célszerűbbnek tartja a szombati, mint a vasárnap reggeli fizetést mindkét félre: a munkás élelmét a reggeli piacon olcsóbban szerezheti be s ideje marad magánügyeit intézni s templomba mehet ahelyett, hogy korcsmázni eszébe jutna, másrészt a tiszták is megmaradt a „tisztai szék” után vasárnap pihenője.

Biharban az uradalmak eddig is szombaton fizettek, de mégis imperative kellene kimondani s kötelezővé tenni a szombati hetibérfizetést, hogy a távollakó, templomba menő és heti szükségleteiket bevásárló munkások akadályozva ne legyenek; csakis kivételesen nyári dologidőben munkaadóval egy községben lakó munkások fizethetők vasárnap reggel 9 óráig.

Debreczen kijelenti, hogy a hetibérfizetések eddig is szombaton történtek s ezt fentartandónak véli.

Délvidéki földmiveltők igen szép indoklással kifejtik, hogy egy társadalmi, mint vallási és közegészségi, humánus stb. szempontból rendszabály alkotassék: hogy a hetibérfizetések, valamint a más heti előintézkedések szombaton történjenek, hogy a vasárnap zavartalanul maradjon munkásnak és gazdának egyaránt.

Erdélyi szász G. E. munkabér- és napszám-kifizetésre azon véleményben van, hogy az szombaton és ne vasárnap történjék.

Győr hivatkozva a leiratban felhozott indokokra, az egy hétre felfogadott napszámok munkabérét nem vasárnapon, hanem szombaton, a heti munka befejezése után javasolja fizetni.

Máramaros helyesnek találja az eljárást, hogy a napszámok szombaton este és ne vasárnap délelőtt fizetessenek s ez a megyében általánosan el van terjedve.

Mosony-ban a hetibér szombati kifizetését már szokásba vették az ottani uradalmak — nyáron 6, télen 5 órától este — jó oldaláról is meggyőződtek. A vidéken lakó s haza siető munkásokra ez mindenképp előny, mert korcsmázás helyett haza igyekeznek családjukhoz. Ellenben a helyben esők, pl. mosonyi és óvári munkások este 9—10 óráig a korcsmában dorbézolnak, de ez talán bármely időszakban is meg volna.

Nógrád közigazd. előadója rendkívül kívánatosnak tartja az eddig divott vasárnapi kifizetésekkel szemben a szombati bérfizetés kötelezővé tételét az általános rend szempontjából; de főleg a munkásnép nyugalma, ábitatossága és jövő heti élelme beszerzése érdekében.

Pozsony vármegye G. E.-te új irányban világítja meg e kérdést, ugyanis: a leiratban felhozott érvek a munkás érdekében a vasárnapi fizetés ellen vannak csoportosítva, ellentétként a munkaadó érdeke a szombati idővesztéssel ellen szól. Megszivlelendő ellenérveket sorol fel, de végkövetkeztetése mégis, hogy a vallástalanság terjedésének megállítására meghagyandó a munkásnak egyetlen pihenő napja, a vasárnap. De nem általános jogszabály alkotásával, mely

nem simulhat vidékenként az adott viszonyokhoz, hanem *társadalmi uton* kell oda hatni. Vidékiükön a szombati kifizetés rendszeresítése különben nem fog akadályokba ütközni, mert ott a munkáskéz hiánya — mint mindenben, — ebben is engedékenységre készíti a munkaadót.

Szabolcs a szombati bérfizetés ellen elvi kifogást nem emel, de hatósági szabályozás esetén a munkaadó érdekével is kell számolni. A távollakó vidéki munkások feltétlenül kifizetendők szombaton, ellenben a helybelieknél a vasárnap reggel isteni tisztelet előtt való kifizetés megengedhető. Aldásos hatást csak akkor várhatunk a vasárnapi teljes munkaszünetről, ha a korcsmák is zárva maradnak.

Torda-Aranyos véleménye teljesen egybehangzó a fentivel t. i. hogy a munkadíj kifizetése más községben és tanyákon lakó munkások részére feltétlenül szombaton, a helybeliek részére pedig esetleg *vasárnap* a kora reggeli órákban is történhessék, mindkét fél érdekét szeme előtt tartva. Végül

Torontól igen helyesnek találja, ha a napszámok a hét végén, szombaton este lesznek fizetve.

Feltételes álláspontot foglalt el következő 6 vármegye:

Arad oda nyilatkozik, hogy ahol a község messze van s a kifizetendő napszámok száma nagy, a munkaadó menne vasárnap korán reggel helybe a hetinapszám kifizetésére. Ellenkező esetben mindenkor legezészerűbb a szombati fizetés.

Fejér teljesen méltányosnak tartja ugyan a napszámoknak szombaton való kifizetését, de sok esetben éppen a munkások érdekében lehet az hátrányos s azért a vasárnapi kifizetés gyakran elkerülhetetlenné mutatkozik: ez esetben a kifizetés vasárnap délelőtt 9 óráig eszközlendő.

Nyitra-megyei G. E. szerint a heti munkabér mindig szombaton fizetendő, hogy a munkás templomba mehessen, ügyét-baját intézhesse, de viszont a kereskedelmi miniszter beavatkozását e kérdésbe nem helyesli; a törvényhozási intézkedés a birtokviszonyok alakulása szerint fogantatandó, hogy a vasárnap pihenőnap legyen s a munkások hétköznapon kapják a fizetést.

A *Nyitra*-megyei G. E. véleménye, hogy: a kifizetés lehetőleg szombaton este történjék, de a viszonyok szerint vasárnap d. e. 9 óráig megengedhető. Különben lehetne szombaton megfelelő részletet fizetni s a teljes kifizetést más heti hétfő-keddre hagyni.

Pest-P.-S.-K.-megye kívánatosnak tartja, hogy a napszámok hetibére, ott ahol ez keresztülvihető s ellenállhatlan akadályokba nem ütközik: nem vasárnap, hanem szombaton fizetessék.

Szepes viszonyaira hivatkozva, egyöntetű eljárás megállapítást itt nem tart célszerűvé, felhossa, hogy nyári dologidőben a helybeli munkásnak úgy is van ideje mindent elvégezni, jobb is szeretni s ehhez nem szokna.

A vidéki munkás pedig ugyis kiköti a szombati fizetést, ennél fogva: bizni kell a dolgot a munkaadó méltányos belátására.

Ellentétben fenti vármegyék igenlő és feltételes válaszával, ellene nyilatkozott következő 10 vármegye:

Borsod vezet tiltakozásával, mert minden felső beavatkozás csak rontaná a gazda tekintélyét, s oda jutunk ide s tova, hogy a tulkövetelésekkel szemben a gazda szorul védelemre: a *vasárnapi fizetéshez ragaszkodik*, de az csak d. e. 8 óráig tarthat.

Hunyad vidékén a helységek közelsége indokolta tette és teszi a *vasárnapi fizetést*, s az istenitisztelet előtt a fizetés jól bevégezhető.

Jász-N.-K.-Szolnok felhossa, hogy pusztákban és nagy gazdaságokban a fizetés ugyis szombaton van; de a bentlakó gazdánál a velők egy városban élő munkások vasárnapi kifizetése — istenitisztelet előtt — mindkét félre előnyös.

Az egyéni szabadság oly felesleges korlátozást látna általános beavatkozással ez ügyben, mely sok esetben a munkások érdekében is ártana.

Liptó véleménye ezzel egybehangzó, s nem tartja egységesen szabályozhatónak, és szabad egyezkedés tárgya a munkaadó és munkás közt.

Szatmár érdekes érveléssel oda konkludál, hogy: kiszámíthatatlan kár háramolnék a szombati napszám kifizetésének kötelezővé tételé-

ből, ar

sági v

mert e

egy bi

végez

a gazd

hagyn

bérfize

vidéki

csakis

a mun

bérfize

s ezen

végül

szomb

gokba

len, d

kénys

üggyé

egyesi

galmu

rende

tulnyo

Debre

Győr,

maros

Szilág

testüle

és Ze

Elle

völgy

sorolt

érvei

tálya

vélem

a Vor

másik

mező

de az

nem

ennek

t. sze

nyelv

hator

bizott

tetbe

hektó

tartal

13%

norm

tágan

magt

hogy

a juh

wirts

koler

kérdé

szive

mond

embe

nálu

mény

vüek

ből, amugy is sok oldalról sujtott mezőgazdasági viszonyainkra.

Sáros a heti bérfizetés szabályozását ellenzi, mert e megyében a napszámosság nem dolgozik egy birtokosnál egy hétig s esetről-esetre munkavégzéssel kapja a fizetését. A szombati fizetés a gazdára fél napi vesztéséget jelentene.

Szilágy az eddigi szokást kívánja megahagyni a Szilágyországban, t. i. a vasárnapi heti bérfizetést.

Ung bizonyítékot hoz fel, hogy a napszám vidékükön esténként egyenlítették, de a heti bér csak vasárnap reggel. E rendszer náluk bevált, a munkás beleszokott, szereti, tehát fentartandó.

Zala-ban általános vélemény, hogy a heti bérfizetés legmegfelelőbb ideje a vasárnap reggel s ezen a gazdaközönség sem kíván változtatni, végül

Zemplén-ben az iparvállalatoknál bérfizetés szombaton délután történik, ellenben gazdaságokban a nyári szorgos dologidőben ez lehetetlen, de különben sem volna czélszerű a gazdák kényszerítése egyöntetű eljárásra.

II. A kirakodó és állatvásárok egyesítése ügyében is megoszlanak a vélemények: Az egyesítés mellett foglalt állást — a nagy forgalmu, többnapos vásárokat kívül hagyva e rendezésen — a megyei gazdasági egyesületek túlnyomó többsége: Arad, Bars, Békés, Bihar, Debreczen, Délvidék, Erdélyi szász egyesület, Fejér, Győr, Hunyad, Jász-N.-K.-Szolnok, Liptó, Maramaros, Mosony, Pest, Pozsony, Szabolcs, Szepes, Szilágy, Torontál, Ung, Zala és a Monori Ipartestület, feltételelesen Nyitra megye, Sáros, Torda és Zemplén.

Ellene foglalt állást: Baranya, Borsod, Nyitra- völgy és Szatmár.

Mindkét kérdésben az Egyesületek itt felsorolt, a gyakorlati életből merített komoly érvei alapján az OMGE. közgazdasági szakosztálya f. hó 23-án tartandó ülésén mond szakvéleményt.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

264. kérdés. Melyik sertésfajta a jobb? a Yorkshire vagy a Berkshire? Mik egyik vagy másik fajtának az előnyei és hátrányai?

W. A.

265. kérdés. Sertéseimet a pozsonyi mezőgazdasági kiállításon óhajtanám kiállítani, de az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek nem vagyok még tagja. Kérnék választ, hogy ennek dacára részt vehetek-e? Sziveskedjék a t. szerkesztőség egyúttal egy olyan magyar nyelvű szakmunkát ajánlani, melyből megtudhatom azon követelményeket, melyet a bírálóbizottság a kiállított sertések bírálatánál tekintetbe vesz.

R. P.

266. kérdés. Mennyi burgonya kell egy hektoliter szesz előállításához 17% keményítő-tartalommal bíró burgonyából és mennyi kell 13% cukortartalommal bíró cukorrépból?

D. S.

267. kérdés. Szennyes, zsiros gyapju normális nagyságu zsákokban 100 kilójával — tágan — elrakva meddig tartható el szellős magtár emeleten egyszerű sorokban anélkül, hogy megromlanék. A gyapju esőt nem kapott a juhokon.

K. K.

268. kérdés. A berlini „Illustrirte Landwirtschaftl. Zeitung“-ban olvastam a baromfiak kolera elleni szérumszúrásokról. Miután e kérdés különösen nálunk igen égető, kérem szives közlését, hogy az eddigi tapasztalat mit mond a dologról, e tekintetben tapasztalt szakembereink mint nyilatkoznak felőle, lett e nálunk e szérummal már ojtva, mily eredményvel, s a németországi ojtások mily mérvűek stb. A berlini gazd. szaktudósító figyelme

fel van-e hiva e rendkívül fontos dologra (baromfi-kivitelünk túlhaladja buzakivitelünket értékben!!!).

P. H.

269. kérdés. Mely almafaj volna a nagybani termesztésre alkalmas úgy a budapesti vásárcsarnok ellátására mint külföldre waggonszám való szállításra. Tartós, jó termő, szállítható és kedvelt téli almát óhajtok e czélra termesztetni egy, vagy két fajban. Hol lehetne ezeket, vagy ilyen ojtógalyakat beszerezni a jövő 1903. évi ojtási időnyre?

O. B.

270. kérdés. Melyek a törvény által kötelezett munkaszünetes ünnepek. Gazdaságunkban már 10 év óta meg lett tartva az áldozó csütörtök és nagypéntek, de miután az összes szomszéd gazdaságokban ezen a napon is dolgoztatnak, szeretném tudni, hogy a törvény rendelkezéséhez kell-e alkalmazkodni? vagy az általános szokáshoz. — Megjegyzem még, hogy gazdaságunk fele részéhez tartozó összes épületek egy ref. község kellő közepén, a templom előtt van.

S. A.

271. kérdés. Egyik gazdasztünknek osztrák gazdasági tanintézet által kiállított végbizonyítványa van; miután az 1900. évi XXVII. t.-cz. 25. §-a értelmében Magyarországon okleveles gazdasztünk ezen bizonyítványát honosíttatnia kell, azt kérdezzük, hogy hol és minő uton eszközölhető ki a honosítási eljárás?

S. M.

272. kérdés. Erősen kötött agyagos (szurkos) összetételű, kevéssé vízátbocsátó szántóföldemből, mely 10 évvel ezelőtt legelő volt, ismét gyeplegőt óhajtok alakítani. Milyen fűmagkeverék lenne ezen állandó gyeplegő alakításához legalkalmasabb?

M. M.

273. kérdés. Kérem velem tudatni, hogy muhart milyen földbe lehet vetni és mennyi hozamot képes adni magyar holdja és hányszor lehet megkasálni. Továbbá hogy kell vetni kézzel, sorvetővel vagy szóró-géppel és magyar holdanként hány kg. szűkséges és mikor kell vetni és a kaszálás há kétszer lehet, milyen időbe esik az első és milyen időbe a második, továbbá ha magnak hagyom, mennyit képes teremni. Földem van hozzá szik vegyületű magas föld, továbbá hajlott egész lapos fekvésű fekete föld.

274. kérdés. A takarmányrépa alá mily összetételű és mennyiségű műtrágya a legjovendelmezőbb. Eddig takarmányrépámat mindig istállótrágyával trágyáztam földbe vettem, de ez idén a körülmények ezt nem engedvén meg, műtrágyával szeretném helyettesíteni.

L. A.

275. kérdés. A lenesét mely időben és milyen előmunkálatok után volna legcélszerűbb vetni, 1200 □-öles holdanként mennyi volna legalkalmasabb?

M. G.

276. kérdés. Vidékünkön a dohánytermesztés nehézségekre ütközik a rendkívüli szeles időjárás miatt. Milyen védőnévnyt alkalmaznak, czirok és kender megfelelő-e?

Bérlő.

277. kérdés. Bérletem jövő év április hó 1-én jár le, azonban az őszi vetéseket én vagyok köteles elkészíteni. Minthogy az elvetendő táblák kijelölése haszonbérbe-adónak van fenntartva, kérem tudatni, valjon köteles vagyok-e pl. dohány- és tengeriföldjeimet, melyeknek kőröit én őszi- és télilegelőül használok, haszonbérbeadó kívánságára szintén felszántatni és elvetni, ami határozott kárommal járna, minthogy a haszonbért is a teljes időre megfizettem.

L. L.

278. kérdés. Egy grófi uradalom 3500 kat. holdas gazdaságának kezelő intézője vagyok; állásom felmondattott 1902. január 1-én, 1902. április 1-én 2400 frt végkielégítést kaptam, „mert a gazdaság bérbeadták“, ez volt

a megokolás. Illetmény-egyezségem értelmében minden a gazdaságban eladott q gabona, juh és sertés után jutalék járt. Tekintettel a bérlő márczius hóban meg- és átvette a fundus-instruktust, ebből kifolyólag követelhetem-e az uradalomtól a bérlőnek át és eladott sertés, juh és gabona ára után egyezség értelmében megállapított jutalékokat?

G. J.

279. kérdés. Bérleten, melynek haszonélvezete október elsején kezdődött és a bérlet lejáratá is szeptember 30-án végződik, van-e joga az illető bérlőnek, ki a birtokban bent van, a bérlet lejáratá utáni időben a birtokon levő nádasból a nádat saját hasznára levágtatni, következő télben. A bérletkezdeteket kit illet a használati jog, belépő vagy kilépő bérlő-e.

B. V.

280. kérdés. Melyek azok az ünnepek, melyeket törvénynek értelmében ünnepelni kell?

O. Gy.

281. kérdés. Egy nagyobb uradalom bérlője vagyok és a község, amelyhez a birtok tartozik, a községi szabályrendeletre támaszkodva, mely törvényhatóságilag is jóváhagyott, oly határozatot hozott, hogy községi takarékmagtárt létesít, és ezen határozatból kifolyólag, bérletem után, reám 4486 kg. tiszta I. o. buza beszállítását követeli, én azon a nézetem vagyok, hogy ezt nem én mint bérlő, hanem a földtulajdonosok tartoznak megfizetni, kérem erre nézve véleményüket.

Sch. L.

282. kérdés. Jogosult-e talán valamely adótörvény alapján a földbirtokon levő mustra ökrök, tinók és más egyebek hizlalásának külön megadóztatása az esetben, ha a birtokon véletlenül mezőgazdasági szeszgyár is van, s az abban produkált moslék az illető hizóállatok etetésére használtatik.

M. A. T.

283. kérdés. Egy gazdaságban a gépész-kovács — hol már hét év óta szolgál — első negyedévi terménybeni járulékát, mivel reá szűksége nem lévén, nem vette ki; időközben a gazdaság kezelőtisztet változtatott, ki a megtakarított konvenczió kiadását megtagadta. Szerződés egyik pontja így szól: „Távozás esetén kikötetik mindkét részről április 1-én az állást, felmondás után 3 hónap leteltével változtatni lehet“, ennek egész ellenkezőleg fel lett mondva f. év február 10-én és április 1-én már menni kell, fizetést is csak addig kap; kérdem lehet-e gépész-kovácsot másfél havi felmondással elküldeni és miképen lehet-e hajókat orvosolni.

S. A.

284. kérdés. Tartozik-e a gazda, feles dohánkertészei után is — kik cselédi viszonyban nem állanak — az országos gazd. munkás- és cselédsegélypénztárba a díjakat fizetni?

A törvény külső gazdasági cselédségről szól, idesorozandó-e az udvaros (mindenes) és a kanász 13 éves korig?

W. F.

285. kérdés. Hogyan és mely törvények, illetve rendeletek alapján történik a bérleti szerződések bélyegilletékének a megszabása?

S. J.

286. kérdés. A patak mentén a szemközti kisbirtokosok fák lebecsátása, kertelés és dugványozások által, a patakot rendes medréből lassan kiszorítják, az én földemre csapatják, s évről-évre igen szép területeket foglalnak a magukéhoz. Miféle hatósági intézkedést lehet itt igénybe venni, magával az ily évi terjeszkedéssel (ugymond partvédelemmel) szemben, valamint a már több évi ilyen (türt) munkával elfoglalt területeket illetőleg?

287. kérdés. Téglával kirakott czeментtel kirakott és közepén szivattyus kuttal ellátott trágyatelepet óhajtanék gazdasági udvaromra ez év nyarán építtetni kb. 80—90 drb állatra (ló és ökör); fölkérem azért a tek. szerkesztőséget, sziveskednék engemet kellő

„PURITIN“

a legjobb kazánkó ellenes szer.

Megrendelhető: a Puritin-társaságnál Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek rövidsírát.)

Megrendelésénél a kazán táplálására használni szokott vízből 1—2 liter beklendő.

tervrajz és utasítással ellátni, hogy szándékomat a czélnak megfelelően megvalósíthassam. Ha nem eszéltem két trágya-gödröt kell készítenem, külön kell-e mindkettőhöz szivattyút vásárolnom vagy egy is megteszi a szolgálatot.

Dr. L. G.

288. kérdés. A gleditsia-sövényt magról vetve, mikép kell készíteni? 501-ől hosszúságban akarom körülvetni gyümölcsösömet, mennyi magot kell 1 folyó öltre számítani, helyes-e ha sorban vettetni a magot? Megjegyzem, hogy a sövény helye 50 cm. mélyen és 50 cm. szélességben forgattatott. Hol lehet a gleditsia magot legolcsóbban beszerezni s mikép kell vetésre előkészíteni.

M. K.

289. kérdés. Szabályozással elterelt patakmeder, mely kivéve nagyobb csapadékok után vizenyős, alkalmas talaj-e fűzfanevelésre és milyen előmunkákat szükséges és mikor kellene az ültetést foganatosítani, hozzá szükséges alkalmas jó dugványokat hol lehetne jutányosan beszerezni.

B. V.

290. kérdés. Akarok ugyanis egy eleven sövényt alakítani eperfából. Tudva azt, hogyha fából alakítunk sövényt, akkor a fácskákat mélyebbre kell a rendesnél ültetni, mert hiszen nem fákká akarjuk nevelni; kérem utbaigazításul, hogy hány cm. mélyre ültessem a fácskákat, mert én félek, hogyha mélyebre találom ültetni, kiszáradnak.

R. J.

Felelet.

Yorkshire vagy berkshire? (Felelet a 264. számu kérdésre.) Ezen kérdésre legyen szabad csak annyit megjegyezni, hogy tisztelt kérdéstevő gazdaságának, a birtok éghajlatai, geográfiai, közlekedési stb. viszonyainak közelebbi ismerete nélkül könnyelműség volna csak úgy egyszerűen odavetni a feleletet, hogy melyik sertésfajta a jobbik? Mert igen sok mellékes körülménytől függ az, hogy a maga nemében bármelyik kitünő sertésfajta hol bizonyul jobbnak? Mert például a német gazdák a fehérszörű husos sertésfajták mellett tartják a zaslót, az amerikai gazdák ellenben csak a feketeszörű sertések (berkshire, poland-china stb.) mellett esküsznek. A németeknél tehát a fehérszörű, mondjuk például a yorkshire, az ameriaknál ellenben a feketeszörű, mondjuk például a berkshire a jobbik, mert azt szeretik és több előszeretettel tenyésztik.

Nálunk sok gazda a berkshire fajtát becsüli többre, mert az időjárás szeszélyei és ragadós állati betegségek iránt ellentállónak mutatkozik, mint a fehérszörű, kényesebb yorkshire és mert a berkshirevel legelőket, tarlókat jobban lehet értékesíteni mint amazzal. Viszont sokan a yorkshire mellett kardoskodnak, mert az szaporább valamivel, gyorsabban nő valamivel és mert a hentesek a husát jobban kedvelik, mint a feketeszörű sertését. Köteteket lehetne írni erről és ezen kérdés tárgyalása — különösen ha a gyakorlati gazdák is előhoznak ezirányú tapasztalataikat (pedig ez nagyon sok becses adatot tenne ugynevezett „közkincesé”!) — nem férne bele a „Köztelek” hasábjába.

Engedje meg azért t. kérdéstevő ur azt ajánlanom, hogy szerezze meg magának Dorner Béla „A sertés Magyarországon” című szak-könyvét (kapható Franklin-Társulatnál IV., Egyetem-utca 4.), abban el van mondva mindaz, ami a kétféle sertésfajtának előnyül vagy hátrányul tudható be és az ott foglaltak alapján és a közölt hü fényképek után önmaga is reá fog jönni arra, hogy az ottani gazdasági és értékesítési viszonyok között melyik sertésfajtától remélhet nagyobb eredményeket és több hasznot? és a f. év őszén Pozsonyban tartandó mezőgazdasági kiállításon a leszürodött konzekvenziájából kifolyólag beszerezheti azon sertésfajtát, mely saját viszonyai közé legjobban „belépasszol”.

A most lezajlott tenyészállatvásáron a kitünő berkshire sertésfajta nem volt kiállítva, pedig tudomásom szerint többen voltak, kik azt

beszerezni ohajtották volna. A pozsonyi sertés-kiállításon gondoskodás történt aziránt, hogy a husos sertésfajták nagy változatban kerüljenek bemutatásra, tehát a vevők ott igazán „válogathatnak”. Kiállítva lesz: — az eddigi bejelentések szerint — a yorkshire, a berkshire, a lengyel sertés (ami eddig nem volt még) a poland-china, a hirneves báznai fajta, a mecklenburgi, a meissenai és a hirneves horvát javított turopoljai sertésfajta is.

Sertések kiállítása a pozsonyi mezőgazdasági kiállításon. (Felelet a 265. sz. kérdésre.) A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás sertéscsoportjában t. kérdéstevő annak daczára is kiállíthatja sertéseit, ha az OMGE.-nek nem is tagja. Méltóztassék akár a kiállítási irodához (Üllői-ut 25.), akár a sertéskiállítás csoportbiztosához fordulni a kiállítás prospektusáért, melyből minden közelebbi felvilágosítást megtudhat.

Olyan szakmunka, mely utbaigazítást ad a tenyésztőnek abban, hogy kiállításra küldendő sertését hogyan kell tartania s a zsüri mily követelményeket támaszt a kiállított sertések megbirálásánál, azaz a tenyésztőnek mire kell fektetnie a súlyt stb. magyar nyelven nemrégiben jelent meg és azt már azért is ajánlhatom, mert abból a sertés értékesítésre vonatkozó leg-tágabb ismereteket is megszerezheti. E művet (Dorner Béla „A sertés Magyarországon”) minden fővárosi könyvesboltban, vagy a Franklin Társulatnál IV., Egyetem-utca 4. megszerezheti.

Egy hl. szesz előállítására szükséges burgonya mennyiség. (Felelet a 266. sz. kérdésre.) Egy hl. szesz előállítására 17% keményítőt tartalmazó burgonyából a szükséglet változik aszerint, amint az üzemvezetés jó, rossz vagy közepes és aszerint, minő a zöld maláta. A beczefrőzés aránya ki nem nőtt zöld maláta felhasználása mellett rossz üzemnél 35 kg. árpa, 1005 kg. burgonya, közepes üzemnél 32 kg. árpa, 941 kg. burgonya, jó üzemnél 30 kg. árpa, 857 kg. burgonya. Kinőtt zöldmaláta használata mellett rossz üzemnél 38 kg. árpa, 1041 kg. burgonya, közepes üzemnél 35.5 kg. árpa, 967 kg. burgonya, jó üzemnél 32.5 kg. árpa, és 886 kg. burgonya. Pusztán burgonyából szükséges rossz üzemvezetés mellett 1131 kg. közepes üzemnél 1052 kg. jó üzemnél 963 kg. burgonya, 100 kg. 13% ezukrot tartalmazó répából jó üzemvezetés mellett előállítható 6.5 liter abszolút szesz. a—d.—

Gyapju eltarthatása. (Felelet a 267. sz. kérdésre.) A zsriban nyírt gyapju oly módon eltartható — mint azt a kérdéstevő körülírja — akár évekig is eltartható, föltéve, hogy azt a molykártól is megvédhetjük. A zsriban nyírt gyapjunak jobb, rosszabb konzerválása több körülménytől függ, nevezetesen nedvességtartalmától és zsrjának, valamint tisztítlanításának minőségétől és mérvétől. A nedvesen szákkolt gyapju megfűlled és különösen a szurkos természetű zsr a raktározásnál oly változásokon megy át, amelyek magára a gyapjura is rossz hatással vannak, tehát az ilyen természetű gyapjut nem czélszerű hosszabb ideig raktáron tartani. A negretti-jellegű zsrrel terhelt szurkosvégű gyapjunál azt tapasztalták, hogy még szárazon raktározva is 3—4 hónap múlva megsárgult és szilárdsága és nyújthatósága tekintetében szenvedett.

Dr. R.

Védőoltás a baromfikolera ellen. (Felelet a 268. sz. kérdésre.) Tyukok immunizálását a kolera ellen legelső ízben Kitt, müncheni tanár, kísérlette meg 1892-ben akképen, hogy egészséges tyukokat a Pasteur-féle módszer szerint szelidített élő kulturákkal kezelt és az ennek folytán immun tyukok vérsavóját más tyukok testébe fecskendezett. Később élő kulturákkal lovakat kezelt és ezeknek vérsavóját fecskendezte tyukok bőre alá. Az eredmények nem voltak egybehangzók és az eljárás nem ment át a gyakorlatba.

A múlt évben dr. Jess, charlottenburgi

állatorvos azt közölte, hogy dr. Piorkowskival együtt sikerült neki olyan immun-szérumot előállítani, mely friss lóvérsavóval együtt befecskendezve tyukokat a fertőzés ellen egy időre megvéd. Az ojtóanyag előállítását nem közölte és arról sincsenek még tudunkkal részletesebb adatok, hogy eljárása miképpen vált be a gyakorlatban, csak annyi ismeretes, hogy az ojtás védő hatása legfeljebb pár hétig tart s ennek megfelelőleg csak már fertőzött vagy a fertőzés közvetlen veszélyének kitétt baromfiállományok ojtása van indokolva. Az ojtóanyag megküldése iránt különben a megkeresést a következő címre lehet küldeni: Bakteriologisches Institut, Dr. Piorkowski, Berlin NW. 6, Linsenstrasse 45.

—y—

Nagyban termesztésre alkalmas almafajta. (Felelet a 269. kérdésre.) Minthogy községek Komárom vármegyében fekszik, oda pedig a nagyban való termesztésre: *Téli avagy pármén, Török Bálint, Nagy Casseli renet, Baumann renet és az Entz rozmaring* vannak ajánlva, azért azt tanácsoljuk: tessék ezeket vidékén tanulmányozni és a legajánlatosabb 2—3 fajtát kiválasztani. A felsoroltak mind keresett piaci fajták és mint kiállításokon meggyőződésem: a Török Bálint, Nagy-Casseli és Baumann renet: kiváló szépre fejlődnek. Különbö tessek Jeney Ernő füssi jószágkormányzó ur tanácsát is kikérni, ki bőséges tudásával és tapasztalataival bizonyára szívesen ad felvilágosítást, sőt azt is ajánljuk: tessék az ő „Utmutatás a gyümölcsfák tenyésztésére” stb. című művét megszerezni, sok hasznos dolgot tanulhat abból.

A. D.

Munkaszünetes ünnepek. (Felelet a 270. sz. kérdésre.) 1-ór munkaszünetes ünnepeket a törvény elő nem ír, mert a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény csak az ipari munkára vonatkozik. A törvény csupán annyit mond, hogy a vasárnapokon minden nem elkerülhetlenül szükséges nyilvános munka mellőzendő, egyéb ünnepeken pedig mindentől tartózkodni kell, ami az Istentiszteletet, t. i. bármely vallásfelekezet Istentiszteletét zavarhatná.

Kétségtelen tehát, hogy egy református község kellő közepén a templom előtt nagy pönteken semmiféle gazdasági munkát végezteni nem szabad.

Sz. F.

Külföldi gazdasági oklevelek honosítása. (Felelet a 271. sz. kérdésre.) Külföldi gazd. főiskolákon szerzett oklevelet a m.-óvári akadémia utján, külföldi gazd. középiskolákon szerzett okleveleket a keszthelyi, kolozs-monostori, debreczeni vagy kassai m. kir. gazd. tanintézet utján lehet. Alsóbbfoku külföldi szakoktatási intézmények bizonyítványait honosítani nem lehet.

A honosítási kérvényt a m.-óvári akadémia vagy valamelyik gazd. tanintézet igazgatóságához kell intézni, a kérvényhez mellékelve az eredeti oklevelet s azon intézmények szervezeti, tanulmányi, rend- és vizsgaszabályzatait, melyeken a kérelmező gazd. tanulmányait végezte.

A kérvényeket az intézet igazgatósága intézi el s a honosítást megadja, ha a kérelmező minden tárgyat hallgatta s mindazokból sikeres vizsgát tett, amelyeket a honosító intézet szabályzata előír, továbbá a magyar jogisméből s amennyiben egyes tárgyakból nem vizsgázott volna, ezekből pótlólag vizsgát tesz.

Fükeverék összeállítása. (Felelet a 272. sz. kérdésre.) A mondott viszonyok között a következő keverék ajánlható: Lolium perenne 5.00 kg., Alopecurus pratensis 2.50 kg., Dactylis glomerata 1.50 kg., Phleum pratense 1.35 kg., Pra pratensis 1.00 kg., Poa trivialis 1.75 kg., Agrostis stolonifera 2.40 kg., Avena elatava 3.00 kg., Festuca pratensis 4.85 kg., Medicago lupulina 0.50, Trifolium pratense 0.85 kg., Trifolium repens 0.70 kg., összesen 25.40 kg. katasztrális holdankint. A fükeverék légezésszerűbb védőnövényvel vetni és védőnövényül ritkán vetett tavaszi kalászt használni. Elő-

szór a védőnövény után a fükeverék lészát kihányta, lárt az alája vetet

Mohar term (kérdésre.) A mohar nagyfontossága tal a legtöbb növény elégitő termést ad vényes tartalmu homokot, de azért tén megfelelő l csirázáshoz sok iránt érzékeny lév hó előtt elvetni. A moharmagot tal becsávázni a ved az üszögtől. szórva, de termés ajánlatos 10—12 is, egy magyar h szükségeltetik. Moh har a fejét ké fogni a letakarítá letakarításával, el kaszálás ideje ju Kaszálni rendsz amely művelet hamar szárad petrenczékbe tes marad. A mohar q. szénatermést a nak képezi igen den is etetni, de a mohar szőrös kedvelik.

Ha magterm hart, akkor a ve meghagyható ma mohartábla ritka magot meg hagy ki, még ha mind aratott mohart n és azután kévébe bár vontatókba i

A magterm sulya, 62—65 kg

Lenese te (kérdésre.) A lenese lyogon, ha az Kétféleképpen ve árpával, ez utób henylő száránal ezért több mago pára 4 rész vee holdanként 40—

Takarmanu 274. sz. kérdésre ban legjobb ist még kat. holdar fátot alkalmazni mányrépa alá a félekkel nem dancént 150—200 kg. chilisalétron még 80—100 kg foszfátot és ese lajmunkák meg Chilisalétron fe kapálás megkez

Védőnövény let a 276. sz. részére különbö leginkább a ezit Nézetem szerin nem sokat seg szelfogó sorok vannak, akkor pedig közel esz beárnyékozással elvonással nagy dében. Ha a ettől évente ott legjobb a e

szór a védőnövényt kell elvetni és csak azután a fűkeveréket. A védőnövényt, amint kaszálást kihányta, le kell kaszálni, különben megárt az alája vetett fűkeveréknek.

Mohar termesztése. (Felelet a 273. sz. kérdésre.) A mohar az Alföldnek egy régi és nagyfontosságú takarmánynövénye, mert amikor a legtöbb növény kiszűl, a mohar ekkor is ki-elégítő termést ad. Legjobban szereti a televényes tartalmu vályogot és a jó minőségű homokot, de azért a kérdéstevő ur talaja szintén megfelelő lesz. Amennyiben a mohar a csirázáshoz sok meleget kíván — a hideg irántérékeny lévén — nem tanácsos azt május hó előtt elvetni, vagy inkább júniusban 10-ig. A moharmagot tanácsos 1/2%-os rézgaliczoldattal becsávázni a vetés előtt, mert sokat szenved az üszögtől. A vetése történéthet sorba és szórva, de természetesen csak a soros vetés ajánlatos 10—12 cm.-nyi sortávolsággal, amikor is egy magyar holdba (1200 □-öl) 10—14 kgr. szűkségtetik. Midőn észreveszszük, hogy a mohar a fejét kezdi hányni, rögtön hozzá kell fogni a letakarításához, mert hogyha késünk a letakarításával, ekkor a mohar megfásodik. A kaszálás ideje július hó vagy augusztus eleje. Kaszálni rendszerint csak egyszer szokták, amely művelet után a lekaszált mohar elég hamar szárad és 3—4 napi száradás után petrenczékbe teszszük és a behordásig is így marad. A mohar magyar holdanként 15—20 q. szénatermést ad, amely különösen a lovaknak képezi igen jó takarmányát. Szokták zölden is etetni, de csak szűkségből, mert bizony a mohar szőrös leveleit az állatok nem igen kedvelik.

Ha magtermesztés céljából termelünk mohart, akkor a vetés ritkábban végezendő. De meghagyható magnak a takarmánynak elvetett mohartábla ritkább területe is, amelyen a magot meg hagyjuk érni. Magyát nem pergeti ki, még ha mindjárt tul is érik. A magnak learatott mohart néhány napig száradni hagyják és azután kévébe kötik és keresztbe rakják, bár vontatókba is szokták rakni.

A magtermés 4—7 hl. és egy hl. mag sulya. 62—65 kgr. *M. S.*

Lencse termesztése. (Felelet a 275. sz. kérdésre.) A lencse legjobban diszlik szelid vályogon, ha az elegendő meszet tartalmaz. Kétféleképpen vetik, egymagában és keverékben árpával, ez utóbbi jobb, mert a lencse vékony henyélő szárának az árpa támasztékot nyújt és ezért több magot köt. A keverékben 1 rész árpára 4 rész veendő. Ezen keverékből magyar holdanként 40—45 liter veendő. *Cs. S.*

Takarmányrépa trágyázása. (Felelet a 274. sz. kérdésre.) Takarmányrépa alá általában legjobb istállótrágyát használni és kivüle még kat. holdanként 100—125 kg. szuperfoszfátot alkalmazni. Igen jó trágya továbbá takarmányrépa alá a fekáltrágya. Ha ilyen trágyafélékkel nem rendelkezik, ajánlható kat. holdanként 150—200 kg. szuperfoszfát 80—100 kg. chilisalétrom és könnyű talajon ezenkívül még 80—100 kg. 40%-os kálitrágya. A szuperfoszfátot és esetleges kálitrágyát a tavaszi talajmunkák megkezdése előtt kell elhinteni, a Chilisalétrom felét vetés előtt, felét pedig első kapálás megkezdése előtt. *Cs. S.*

Védőnövények a dohány számára. (Felelet a 276. sz. kérdésre.) Szélfogóul a dohány részére különböző növényeket szoknak ajánlani, leginkább a cizrokot, tengerit, és a napraforgót. Nézetem szerint azonban ezen szélfogókkal nem sokat segítünk a dohányon, mert ha a szélfogó sorok egymástól nagyobb távolságra vannak, akkor nem törlik meg a szelet, ha pedig közel esnek egymáshoz, akkor részint a beárnyékozással, részint nedvesség- és tápanyag elvonással nagyon hátráltatják a dohányt fejlődésében. Ha a vidék oly szeles, hogy a dohány ettől évente jelentékeny kárt szenved, akkor ott legjobb a dohánytermesztéssel felhagyni. *Cs. S.*

Elvetendő táblák kijelölése. (Felelet a 277. sz. kérdésre.) Az őszzel bevetendő tábláknak kijelölése épen azért van a haszonbérbe adónak fentartva, hogy a vetés az ő tetszésének és szűkségletének megfelelő táblákon történjen. A válogatás joga tehát kizárólag őt és nem a haszonbérletet illeti. Ez utóbbi a kijelölési jog gyakorlásában a haszonbérbe adót semmiképen sem korlátozhatja, sőt tartozik az előbbeni által kijelölt táblákról a dohány vagy tengeriköröt idején eltávolítani. Ha ez a haszonbérletre nézve némi hátránnyal járna is, az mit sem nyom a latban, mert szerződési kötelezettségét mindenki, még akkor is teljesíteni tartozik, ha abból reá egyenes kár háramlanék. *Sz. F.*

Gazdatiszti illetmények. (Felelet a 278. sz. kérdésre.) Minthogy a kérdéstevő illetményeinek évi összegét nem közli, nem tudhatjuk, vajjon a kapott összeggel minden igényre nézve kielégítést nyert-e? Szerződés szerinti jutalékát azon termények és állatok után is követelheti, amelyek a haszonbérletnek adtak át. *Sz. F.*

Nádvágatás. (Felelet a 279. sz. kérdésre.) A haszonbérleti idő lejártá után a haszonbérlet külön szerződési kikötés nélkül a birtoknak semmiféle terményét le nem szedheti. Így tehát nádat nem vágathat. *Sz. F.*

Törvényes ünnepek. (Felelet a 280. sz. kérdésre.) Már számtalan alkalommal foglalkoztunk ezen kérdéssel és közöltük, hogy a törvény vasárnapokon büntetés terhével tiltja a nyilvános munkát; egyéb ünnepek tekintetében pedig ugy intézkedik, hogy mindenki köteles mindentől tartózkodni, ami másokat az ünnepi áhitatban megzavarhat. Ebből következik, hogy egy közszégn, amelynek többsége református vallású, nagygyűlést semmi olyan munkát végeztetni nem szabad, amely az ünneplőket megbotránkozthatja. *Sz. F.*

Szerződés szerinti kötelezettségek. (Felelet a 281. sz. kérdésre.) A szerződés szerinti mindazon fizetés, amely a birtokra a község által kiszabatik és a birtok vagy az azonlevő dolgok után fizetendő, a bérlő terhet képezi: a bérlő a községi takarékmagtárhoz való köteles hozzájárulást sem hátrathatja a tulajdonosra. *Sz. F.*

Mezőgazdasági szeszgyári termékek megadóztatása. (Felelet a 282. sz. kérdésre.) Amennyiben a mezőgazdasági szeszgyár kizárólag a gazdaság terményeinek feldolgozásával foglalkozik, se a mezőgazdasági üzem, se az azzal kapcsolatos hízalás külön megadóztatás tárgyává nem tehető.

Járandóságok kiszolgáltatása. (Felelet a 283. sz. kérdésre.) A gépészkovács még ki nem szolgáltatott konvenczióját mindaddig követelheti, amíg meg nem kapja. Ezen jogától a fertály elmulasztása őt meg nem foszthatja.

A szerződésből idézett zavaros pont ugy látszik azt tartalmazza, hogy az illető gépészkovács három havi felmondással volt alkalmazva, úgy, hogy a felmondás mindkét részről csak április hó 1-ére szólhatott.

Ennekfolytán ő a febr. 10-én történt felmondást elfogadni nem köteles és ha április elején csakugyan elküldötték, egy egész évi illetményeit joggal követelheti. Szűkség esetén keresetével forduljon a bírósághoz. *Sz. F.*

Külső gazdasági cselédek segélypénztári illetékessége. (Felelet a 284. sz. kérdésre.) Az udvaros, mindenes és kanász életkorra való tekintet nélkül a külső cselédek közé számítandó, azonban a gazdasági cselédségélypénztárba rendes tagul 14. életévük betöltése előtt fel nem vehetők.

A munkaadók az 1900. évi XVI. t.-cz. értelmében a feles dohánykertészek után fizetni nem tartoznak. *Sz. F.*

Szerződések helyegilletékének megsabása. (Felelet a 285. sz. kérdésre.) A haszonbérleti szerződések után fizetendő helyegilletékek kiszabásáról a helyeg és illetékek iránti törvények és szabályok hivatalos összeállítás-

sának 20-ik tétele intézkedik. Ezen tétel szerint a haszonbérleti szerződések a második fokozat alá esnek. A megsabás alapjául a bérérték szolgál, amely alatt mindazon szolgáltatás értendő, amelynek teljesítésére magát a bérlő kötelezte.

A haszonbéri szerződésről szóló okiratnak illetékkiszabás alá való bemutatása tekintetében az illetéktörvények és szabályok 123—127. §§-ai irányadók. *Dr. Sz. F.*

Vizügyi kihágások. (Felelet a 286. sz. kérdésre.) Ha valaki hatósági engedély nélkül valamely patak folyását bármilyen mesterséges beavatkozás által megváltoztatja, pl. úgy mint a kérdésben említve van, fák lebocsátása, kertelés vagy dugványozás segélyével a patakot rendes medréről kiszorítja, az 1885. évi XXIII. t.-cz. 184. §-ának 3-ik pontjába ütköző kihágást követ el és a vizügyi hatóságok által nemcsak az ott meghatározott pénzbüntetéssel büntetendő, hanem az előbbeni állapot helyreállítására, esetleges kártérítésre is kötelezendő. Ezen utóbbi igényével a vizügyi hatóság a károsult felet a bírói per útjára is utasíthatja. Ezen vizügyi kihágási ügyekben a fenti törvény 177. szakasza alapján kis- és nagyközségekben a járási főszolgabíró mint vizügyi hatóság jár el. *Sz. F.*

Trágyatelep 80 darab marhára. (Felelet a 287. sz. kérdésre.) Szóbanforgó trágyatelepét legcélszerűbben 12—14 m. szélesség mellett 26—28 m. hosszúra építheti. A fennebbi méretek mellett a telep területe mintegy 330 m² lesz s ide 1.5 m. magas halom mellett kb. 450 m³ = 2700 q trágyát hordathat.

Ha a telepet körül akarja falaztatni, ugy célszerű lesz fenekét lemélyíteni, azaz kb. 1/2 méterre oly módon kiásatni, hogy az a trágyalékut felé minden oldalról lejtős legyen. Az oldalakat elég mindössze 1.0 m. magasra falaztatni, amelyből tehát 1/2 m. a föld alatt s ugyanannyi a föld felett fekszik. Három, esetleg mind a négy oldalán természetesen egy-egy bejáróról is kell gondoskodni. A telep aljára, — hogy azon a trágyalé el ne szivároghasson — 25 cm. vastag agyagréteget rakunk s azt jól ledöngöltetjük.

Az oldalfalakat tanácsos lesz jó kemény téglából cémenthabarccsal építeni fel s kihézagoltatni, burkolni azonban csak hiába való munka s kiadás volna, mert az egy-két év után amugy is lehámlik.

Trágyalékut csak egy szükséges, szintugy szivattyu is. A kutat 8—10 m³ térfogattal tervezheti, téglával falaztatja s ugy a fenekét, mint az oldalait egy legalább 2 cm. vastag portlandcément vakolattal teszi vízáthatatlanná. *Sz. Gy.*

Glédits-sövény telepítése. (Felelet a 288. sz. kérdésre.) Az élősvönyt jobb csemete-ültetéssel, mint magvetéssel létesíteni. Magból egy sorosan vetve ugy, hogy 1 cm.-re kerüljön a mag egymástól, 6—10 kgm. mag fog kelleni az 501-öl hosszúsághoz. Hogy miképen telepítjük csemetékkel az élősvönyt, arról „Élősvövény telepítése“ czimen mult évi november 20-iki számában a „Köztelek“-nek az 1832-ik lapon szolgáltam felvilágosítással.

A gléditsmag beszerezhető Faragó Béla magkereskedésében Zala-Egerszegen.

A mag elvetésére való előkészítés abban áll, hogy a talajt lehető mélyen apróra felásuk, minden gáztól megtisztítjuk s akkor tenyérnyi mélyen hornyot huzva, ebbe egyenletesen akkép szórjuk el a magyat, hogy a szemek mintegy ujnyi vastagságnyira legyenek egymástól, erre a mag vastagságánál nem sokkal vastagabb rétegben teregetjük föléje a jól megporhanyított földet. *F. J.*

Nemesfűtelepítés. (Felelet 289. sz. kérdésre.) E kérdésre, mint a „Köztelek“ mult évi január 26-iki számában a 173-ik lapon látható, már több ízben megfeleltem.

A vízállásos talaj, ha a víz le nem csapoltatik, a fűzesszötelepítésre nem alkalmas,

bármennyire türi is a nem nagy időközökben lefutó árvizet. Ha tehát a csapadék tulsoká nem marad meg, a talajt fel lehet használni kosárfüztetésre. A földet legalább 50 cm. mélyre fel kell forgatni s ebbe 40—50 cm. sor-, 25—30 cm. dugványtávolságra kell ültetni a vesszőt. Az ültetés ősszel levélhullás után vagy tavasszal rügyfakadás előtt fogantositandó. Legjobb a dugványokat már februárban vágni és pinczében homokba rakni, mielőtt a kiültetésükhöz fognánk.

A „Magyar Erdész” hirdetési rovata szerint nemes füzügdugvány eladó a *kalocsa vasúti állomásra szállítva ezre 1 K. 60 filléren, Lenhard Antal*, főképtalan erdőmesternél *Dusnokon*.
Földes János.

Faültetés mélysége. (Felelet a 290. sz. kérdésre.) Az igazat megvallva, arról nincs tudomásom, hogy a fákat, ha sövénynek akarjuk, a rendesnél mélyebbre kell ültetni. Hogy azonban a mély ültetés mennyire káros a fának, arról most volt alkalmam meggyőződni, pedig parasztikus emberre bízva a munkát, az többnyire jó mélyre szokta a fát elásni s ha aztán nem akar megeredni vagy sinylődni, azt minden másnak inkább kész tulajdonítani, mint a mély ültetésnek. Az én kertemben valaki, nőm megbizásából, somfát hozott az erdőből s a kertbe ültette. A fa soká egyáltalában nem indult, úgy nyár felé egyes levélrügyei felig kifesztek s ezeket is leperzselte a kánikula. Most tavasszal ki akarván dobni a fát, látom hogy még él s ekkor mindjárt sejtettem, hogy mélyre lett ültetve. Ugy is volt; egy jó arasznyira esett a gyökfe a föld felszínétől. Én azonnal feljebb emeltem s lenyesettem ágait s azóta a kéreg duzmadtsága feltünően emelkedik.

Én tehát csak azt ajánlhatom, hogy a sövénynek szánt eperfákat csak a rendes mélységre engedjük be a földbe, úgy, hogy a gyökfe 1—2 ujjnyira legyen takarva földdel. Az eperfasövénytelepítéshez különben figyelmebe ajánlanám a „Köztelek” m. é. 1832-ik lapján az eperfasövényről általam mondottakat.

F. J.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

OMGE. közleményei.	Oldal
Szesziparunkról, különös tekintettel burgonyánk értékesítésére.	621
Gazdasági egyesületek mozgalma.	623
Növénytermesztés.	
Magyar vagy külföldi búzát termesztünk-e?	624
Takarmányozás.	
Néhány takarmányozási kísérlet eredménye.	624
Gazdasági növénytan.	
Uj külföldi növények hazai termesztésének kérdéséhez.	625
Levélszekrény.	627
Vegyesek.	630
Kereskedelem, tőzsde.	631
Szerkesztői üzenetek.	632

Halálozások. Hórai *Horánszky Nándor* kereskedelmi miniszter, országgyűlési képviselő, a székességi törvényhatósági bizottság tagja, az államtudományok tiszteletbeli doktora, f. évi

április hó 19-én életének 64-ik évében Budapesten elhunyt. Az országot ért súlyos csapás fájdalommal tölti el szívünket, mert évtizedeken keresztül megszakítás nélkül folytatott önzetlen munkálkodásából biztosan remélhetjük és tudtuk, hogy senki sem fogja a magyar gazdasági érdekeket a megújítandó kereskedelmi szerződéseknél oly erélyvel érvényesíteni. — Kálnoki *Bedő Lajos* nyug. unitárius lelkész és egyházi tanácsos, *Bedő Albert* volt földmívelésügyi államtitkár, országgyűlési képviselő édes atyja életének 92-ik évében április hó 14-én Ujszékelyen elhunyt.

Gazdasági egyesületi titkár választások. Temes vármegye gazdasági egyesületének f. hó 19-én tartott igazgatóválasztmányi ülése az egyesület ügyvezető titkárá de *Pottere Brunót* az OMGE. segédtitkárát, helyettesévé pedig segédtitkári minőségben br. *Bajasics József* egyhangulag megválasztotta. De *Pottere Brunó* megválasztását nagy nyereségnek tartjuk Temes vármegye gazdasági egyesületére annál is inkább, mivel reméljük, hogy a magyar agrárszövetkezetek, törekvések színhelyén egyesületünkkel eltöltött 2 évi szorgalmas működése alatt a gazdasági egyesületek vezetése körül szerzett tapasztalatait és szép tanulmányait a legaldásosabban fogja kifejezésre juttathatni.

Magyarország termése 1901-ben. (A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása.) A kenyértermények a következő eredményt mutatják fel: őszi buza hektáronként adott átlag 10'24 mm.-át, összesen termett 32.831,242 mm., rozs hektáronként adott 9'94 mm.-át, összesen termett 10.384,780 mm. Egyéb gabonaművek közül tavaszi árpa hektáronként 10'68 mm.-át összesen 10.094,814 mm. termett, zabból hektáronként 10'06 mm. összesen 9.882,203 mm., kölesből hektáronként 9'50 mm., összesen 239,215 mm. termett. A kapásnövények közül szemestengeri hektáronként 14'72 mm.-át, összesen 32.358,299 mm.-át, burgonya hektáronként 85'24 mm.-át, összesen 43.137,021 mm.-át, cukorrépa hektáronként 211'69 mm.-át összesen 19.176,583 mm.-át, a takarmányrépa hektáronként 254'64 mm.-át, összesen 39.768,739 mm.-át adott. A kereskedelmi növények közül repeze hektáronként 7'80 mm.-át, összesen 215'434 mm.-át, dohány hektáronként 14'39 mm.-át, összesen 569,853 mm.-át; a takarmánymagvak közül a tavaszi búkköny hektáronként 9'33 mm.-át, összesen 369,114 mm.-át, lóhere hektáronként 1'66 mm.-át, összesen 85,919 mm.-át, luczerna hektáronként 2'48 mm.-át, összesen 26,385 mm.-át; a szalastakarmányok közül csalamádé zolden hektáronként 220'74 mm.-át; összesen 20.254,293 mm.-át, széna és sarju hektáronként 28'91 mm.-át, összesen 84.810,202 mm.-át, lóhere hektáronként 34'88 mm.-át, összesen 8.432,796 mm.-át, luczerna hektáronként 43'95 mm.-át, összesen 5.551,340 mm. termett.

Ezekből az adatokból azt látjuk, hogy a kivitelképes legjobb minőségű kenyérterményekből kivitelre a gyenge terméseredmények miatt alig jutott valami, amiért is nem tudjuk már elképzelni azt sem, hogy a kenyértermények áralakulását első sorban befolyásoló bérzermachinációkat mikor lesz képes a magyar gazdátársadalom megszüntetni, mert a gyenge

terméseredmények és rossz értékesítési viszonyokat sokáig nem igen fogja már elviselni gazdaközönségünk.

A magyaróvári gazdasági akadémiai hallgatók gazdasági egylete f. hó 19-én tartotta VII. szakgyűlését. A gyűlésnek tárgya volt: 1. „Néhány szó az agrárszocializmusról” irta és felolvasta *Almássy Antal* l. é. h.; szépen kidolgozott felolvasását a szakgyűlés az évkönyvbe való felvitelre érdemesítette. 2. „Mikép használjuk ki okszerűen az árokpartokat?” című vitakérdést bevezette *Günther Ferencz* l. é. h. A mulatságos részt *Zathureczky Károly* l. é. h. szavalata és a szakgyűlésen megjelent mult évi egyleti elnök, *Zichy Gyula* gróf tiszteletére rögtönzött vicczverseny szolgáltatta.

A romániai buza beözönlése. Tudomással bir gazdaközönségünk azon visszaélésekről, melyeket a budapesti lisztgyárak épen az őrlelési forgalom szükségességének hangoztatása mellett és annak orra alatt elkövettek, kockáztatván ezáltal a magyar liszt jó hírnevét. Már akkor nem győztük eléggé hangsúlyozni, hogy törvényhozási intézkedéssel kell megszüntetni a balkán buzának vámkedvezményes behozatalát. Most, hogy a tavalyi gyenge terméseredményü kenyerterményeink jóformán csak a belfogyasztást elégíthetik ki, a külföldön is igen nagy kereslet mutatkozik a kitünő minőségű magyar buza és lisztörleményeink iránt, aminek folytán a buzaárak emelkedtek, s így a lehetőség megvan a romániai szerbiai buzának beözönlésére, még a vám lefizetése mellett is. Biztos tudomásunk van arról, hogy a legutóbbi napokban a börzei üzleteknek lebonyolítása végett igen nagy mennyiségű román és szerb buza vásároltatott és helyeztetett el Budapesten, melyeket azonban a minőségük silányságánál fogva szállításra meg nem felelőknek, alkalmatlanoknak talált a vizsgáló börzei bizottság. Ezen nagymennyiségű buza, mint értesülünk, szállítási alkalmatlanságánál fogva bizonyos áremedmények után a budapesti malmoknál mégis elhelyezést talált s itt magyar buzával összekeverve az így előállított örlemény hamisítatlan magyar liszt gyanánt fog szerepelni a külföldön s természetesen kifogástalan jöminőségű exportképes terményeink jó hírnevét megromtják. Felhívjuk erre a körülményre az illetékes kormánykörök figyelmét, hogy a magyar liszt jó hírnevének megóvása érdekében megtegyék a szükséges intézkedéseket, hogy képesek legyünk az amugy is kedvezőtlen értékesítési viszonyok mellett a legelső kiviteli terményünknek eddigi piaczeit megtartani, ezáltal megbízhatóságunkat néhány üzérkedő érdekei kedvéért a külföld előtt kétségessé ne tegyük.

Az állatvámok az új német vámtarifában. A német birodalmi gyűlés vámtarifabizottságában az állatvámok küszöbén álló tárgyalása alkalmából több képviselő a következő kompromisszumos indítványt terjesztette elő: lovakra 300—1000 márka értékben 90 márka vám darabonként, a kormányjavaslat 75 márkája helyett; lovakra 2500 márka értékig 180 márka, a javaslat 150 márkája helyett; lovakra 2500 márkán felül 360 márka, a javaslat 300 márkája helyett. A szövetségtanács jogositva van két évnél fiatalabb tenyészlovakat darabon-

Az impregnált takarmányrépamagvak

a legnagyobb csiraképességgel birnak és a

legbiztosabb termést adják.

Kaphatók csakis

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN.

kint 10
vám me
désebbe
Szarvas
mázsjá
tehenek
marhára
darabon
méterm
szövets
márkáv
szerződ
Birkákr
kint 2
méterm
friss hu
méterm
elkészít
kája h
márka
szalonn
csontme
alá. A
indítván
szarvas

A
czián re
fogadják
francia
tett elő
nyek a
változta
közvetle
nált c
frankról
tettek.
frankra
tás növ
Franczi
válságg
gyárába
a mult
mm. b
sokkal
belfogy
kivitelre
arra az
tálás k
osztrák
kérdés
mi lesz
avagy a
igazság
a répat
ha ez n
el lesz
rokig.
nyilván
csak 6—
áraknál
gyárak
nem k
minálur
hogy a
lalkozó
akkor k
S
nemzet
Magyar
emeli é
a nyers
frankra
emelés
egyedül
szerződ
szembe
emelés
sujtani.
termel
és Aus
szinü
okokra
A
tás. A
május
nokban

barnababot Kalocsán 11.50 K., N.-Károly 10.50 K. jegyzünk. Erdélyi bab reláció szerint 10.50—11.50 K. között jegyezz. Köles hazai áruban 9.—K. kelt el. Bükköny lanya, helyben 16.—K. értékesíthető.

Napijelentés a gabonaüzletről.
1902. április 22.

A készáruüzlet néhány ezer mm. forgalom mellett ma tíz fillérrel emelkedett.

Mai eladások: Buza:

Tiszavidéki:

400 mmásza	79 kg.	18.65	korona	3	hóra
100	80	18.60			
150	78 ⁵	18.40			
400	77	18.20			

Mezőturi:

1100	78 ⁵	18.50			
1150	78	18.50			
400	78	18.50			
400	77 ⁵	18.50			

Martfői:

1000	77	18.55			
------	----	-------	--	--	--

Fejérmegyei:

400	77	18.15			
-----	----	-------	--	--	--

Pestmegyevidéki:

650	79	18.60			
1050	76 ⁵	18.15			
250	77	18.15			
100	77	18.05			

(Az árak 100 kg.-ként koronaértékben értendők.)

Rozs: nyugott, helyben és helybeni egyenértékre 14:10—14:30 koronáig értékesíthető.

Árpa: lanya, tizig olcsóbb, helyben 11:60—12:30 koronáig helyezhető el.

Zabban az irányzat fokozatosan lanyhul és ma 20 fillérrel csökkent: helyben 13:60—14:50 adható el.

Tengeri: kellemesebb hangulat mellett ab Bpest 9:80 koronás ár érhető el.

Szeszüzlet.

Az izraelita ünnepek folytán a szeszüzletben e hétnek elején gyerebb forgalom uralkodott és így csak néhány kisebb tétel finomított szesz kelt el változatlan áron április-májusi szállításra.

A budapesti finomítottáruk jegyzése változatlan, vidéki finomítottok 1—2 K. olcsóbban jegyeznek és így utóbbiak több tétel finomított és denaturált szeszt adtak el főleg áprilisi szállításra.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz valamivel élénkebben volt ajánlva és a kínált tételek tartott áron 35.75—37.—K. találtak vevőre. Exkontingens nyersszesz 17 K. kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 39.—39:50 K.

Bécsi jegyzés 37.80—38.20 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés ———128.—korona adózott és 35.—korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés ———12.75 korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
	korona	korona
Finomított szesz	142.50—143.—	143.50—144.50
Élesztőszesz	143.—143.50	144.—144.50
Nyersszesz adózva	140.50—141.—	141.50—142.50
Denaturált szesz	31.—31.25	31.50—32.—

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczkék áráiról.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezete üzleti jelentése. 1902. április 21.

A hét második felében forgalmunk következő: Húsfélék közül leginkább pesti vágású marhahus került nagyobb tételekben eladásra. Vidéki borjunál a tulkinálat folytán árcsökkenés állott be. Középmínőségű áruért 60—74 korona elérhető. Bíranyokban kedvező fordulat állott elő, minőség szerint 7—10 koronát értünk el páronként. Füstölthúsfélék elvannak hanyagolva. Vadakban nem volt nagy üzlet. Őz olcsóbb lett; mai ára 150—160 fillér egészben s kilónként.

Tojásban az üzlet képe megváltozott; nagy felhozata és a gyengébb kereslet folytán az irányzat lanya lett, mai jegyzésünk prima áruért 54 kor. ládánként.

Tejtermékek közül a legkeresettebb a teavaj, a melynek elhelyezése változatlan jó áron történik, míg főzővaj olcsóbb lett. Az elsőnek mai jegyzése 230—250, az utóbbinak 150—160 fillér kilónként. Turó jól fogy; mai ára méter mázsánként 16 korona.

Vágot baromfi el van hanyagolva. Lud és pulyka — dacára, hogy kevés kerül a piacra — csak gyengén fogy. Átlag 104—110 fillér érhető el kilónként.

Előbaromfi tömegesen érkezett, mind a mellett az árak tartottak. Idei rántani való csirke 2:40—2:70, idei liba 10:00—12:00 korona páronként. Öreg tyukok 2:40—2:60, sovány ludak 4:00—4:40 koronán helyeztetek el páronként. Közép minőségű szorb pulyka 8—9 kor. páronként.

Spárgában az üzlet már élénk lett; a kereslet jó. Elértünk szőlőért 2:00—2:40, közép minőségűért 1:20—1:40, levesnek valóért 0:80—1:00 K-nát kilónként. Fejes saláta száza 3:00, karalábéé, 8—10 kor.

Burgonyából néhány vagont helyeztünk el és pedig válogatott rózsaburgonyát 3:60—3:80, sárgát 3:60 koronán mmként.

Vetőmagvak ólomzárólasa. *)

Budapest, 1902. április 20.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1901—1902. idényben, azaz 1901. évi július hó 1-étől a mai napig az alatt megnevezett magkereskedők-nél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzárólasa:

Ólomzárólasító fél	Luczerna	Lóhere	Egyéb	Összesen
Mauthner Ödön, Budapest	2378	4231	26	7135
M. Mezőgazdák Szöv., Budapest	1115	3091	180	4386
Haldek Ignác, Budapest	1239	2403	80	3722
Frommer A. H. ut., Budapest	837	1574	2	2463
Klein József és testv., M.-Vásárh.	13	1195	—	1208
Klein Vilmos, Szatmár	149	931	5	1085
Deutsch Gyula, Budapest	415	586	—	1001
Beimel és fia, Budapest	279	431	—	710
Ilj. Freund Sámuel, Szatmár	57	553	—	610
Arnstein és Handley, Szombathely	150	451	—	601
Singer Zsigmond, Budapest	172	328	—	500
Szalay Gyula, Budapest	173	302	—	475
Boross Dezső, Budapest	132	220	15	367
Lamberger Károly, Budapest	99	114	—	213
Klein Vilmos örökösei, Temesvár	58	139	—	197
Kramer Lipót, Budapest	44	74	—	118
Radwaner J. L., Budapest	20	91	—	111
Felsenburg Tivadar, B.-Gyarmat	15	93	—	108
Szávosts Emil, Budapest	67	33	3	103
Leszámitoló és pénzv. bank Bpest	18	74	—	92
Funkelstein József, Arad	22	61	—	83
Glatter és Grossmann, Miskolc	—	79	—	79
Kohn Mór fia, Uzon	—	65	—	65
Holländer A. és fia, Debreczen	60	—	—	60
Leopold Zsigmond, Arad	—	42	—	42
Dach A. Adolf, Vác	2	28	—	30
Fuchs Fülöp és fia, Budapest	12	12	—	24
Engelman Zsigmond, Budapest	—	10	—	10
Hummer Mihály, B.-Gyarmat	—	5	—	5
Összesen	8076	17216	311	25603

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai here. féle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárólasja

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1902. április 22-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozott a szokott községekben 165 szekér réti széna, 26 szekér muhar, 26 szekér zsupszalma, 19 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (sarju), 1300 zsák szecska.

A forgalom lanya. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 520—600, muhar 600—780, zsupszalma 360—380, alomszalma 300—320, takarmányszalma —, tengeri szár —, egyéb takarmány —, zabosbúkköny —, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 520—540, szalmaszecska 440—480. Összes kocsiszám 252. Összes súly 302400 kg

Budapesti vesztegmarhavásár.

(Szabad vásárról kitiltott szorb marhák. Eredeti tudósítás a „Köztelek“ részére.)
1902. április 21.

Felhajtás összege:

Uj felhajtás	240 db	Mínőség szerint:	
Mult vásárról	—	Elsőrendű hizott	58 db
visszamaradt	—	Másodrendű hizott	175 „
Összesen	240 db	Alárendelt minőség	3 „
Eladatlan maradt	— db	Növendékmарha	— „
Nem szerint:		Bivaly	4 „
Bika	8 db	Összesen	240 db
Ökör	208 „		
Tehén	20 „		

Árak:

(100 kilogr.-kint élő súlyban fillérekben.)

1902. április 21.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Hizott ökör	56—60	48—54	44—47
Tehén (vágó)	53—54	44—49	—
Bika	—	48—56	—
Növendékmарha	—	—	—
Bivaly	—	38	—

Irányzat: A vásár igen élénk és gyors lefolyású, árak a jobb minőség és csekély készlet folytán a mult hetéhez képest 2—4 koronával emelkedtek. Készlet elfogyott.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1902. április 21.

Felhajtott:

Magyarországból	20 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— drb juh	— drb kecske
Összesen	20 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh	— drb kecske

Árak

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

	per kgr.	páronkint
Elsőrendű hizott ürü	46—	fill. 43— kor.
Középmínőségű hizott ürü	—	—
Legelőn javított ürü (anya)	—	—
Szerbiai juhok	—	—
„ kecskék	—	—
Husos bárányok	—	—
Középmínőségű bárányok	—	—

Irányzat: A felhajtás csekély voltánál fogva, irányzat jelentéktelen.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek“ részére.)

1902. április hó 21-én.

Felhajtott: hizott és legelőmarha 3847 darab, csontozni való marha 776 darab, összesen 4623 darab. Eladatlan maradt: — drb.

Származási hely szerint: Magyarországi 3009 drb, Galicz. s bukovinai 623 darab, Osztrák tartományokból 931 drb. Összesen 4623 darab.

Mínőség szerint: Hizott marha 3847 drb, Legelőmarha (Weidev.) — darab, Csontozni való 776 darab. Összesen 4623 darab.

Nem szerint: Ökör 3246 darab, bika 726 darab, tehén 611 darab, bivaly 40 darab.

Árak: (100 kilogrammonként élő súlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	70—74	60—69	52—59
Galiczai hizott ökör	70—74	62—69	56—61
Tarka hizott ökör	78—82	70—77	60—69
Bikák	48—64	—	—
Hizott tehén	48—64	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	48—64	—	—
Aivaly	34—44	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: Az első órákban élénk, későbbben a magasabb árak miatt a vevők tartózkodtak a vásárlástól; áremelkedés 1—2 korona minden minőségűnél. Bika-vásár szilárd.

Szerkesztői üzenetek.

Ilj. T. G. urnak. Közleményének végéhez fűzött kérdéseit ez alkalommal, mint nem szorosan a tárgyhoz tartozó eszméket, mellőztük. Gondunk lesz azonban, hogy ezen fontos dolgokat szintén megfelelőleg szellőztessük, esetleg egy pályázat kitézése által előmozdítsuk az érdeklődés fölklöttését.

A. K. előfizető. A napokban hagyta el a sajtót. Árkövy Richard. „Az agrárpolitika alapvonalai“ című munkája (Athenaeum kiadása), mely az első rendszeres, tudományos alapon álló magyar agrárpolitika s kiterjed az összes modern agrárkérdésekre. Ugyane munka végén terjedelmes irodalmi tájékoztató is található, a magyar, német, francia és angol irodalomra vonatkozólag. (A munka ára 6 korona.) A német irodalomból legajánlatosabb, ha Bresitano és Buchenberger munkáit olvassa (felsorolva az említett irodalmi tájékoztatóban), az osztrák irodalomban Schiff Walter munkája: Oesterreichs Agrarpolitik seit der Erundentlastung, érdemel első sorban figyelmet.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉRE!

Elismert kltünő hazai gyártmány!

1600 gözcseplőkészlet üzembn!

Czím: **ELSŐ MAGYAR** gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám.

Gözcseplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lóerűek.

Magánjárók (utl mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjogyzék kívánatra díjmentesen küldetk.

Gyárilag igen jó,

= Ha

Fülöpszáll (vonat) fél, a k fél órányira es ban fekvő, kell lakóházzal ellát termő föld, a szeptember bérbeadó. Bővebb fe GYULA ügy pesi-ut 10.) nők nem di

Szóló Dr.

kecskeméti egy félmillió szőlővessző saszla, Kö Madlain an golással e Me

BALC Budapest

Gyárilag javított igen jó, használt gőzcseplőkészletek

kaphatók: **BECK és GERGELY-nél**
Budapest, V., Váci-ut 12.

== Haszonbérlet. ==

Fülöpszállás vasuti állomástól (pestzimony vonal) fél, a kishartai dunai hajóállomástól másfél órányira eső, circa 1500 m. holdnyi egy tagban fekvő, kellő gazdasági épületekkel és egyszerű lakóházzal ellátott birtok (700 hold kiváló buza-termő föld, a többi rét, legelő stb.) **1902. évi szeptember 29-től 6, esetleg 12 évre bérbeadó.**

Bővebb felvilágosítást ad **Dr. DARÁNYI GYULA** ügyvéd irodája (Budapest, Kerepesi-ut 10.) naponként d. e. 9-11-ig. — Ügy-nökök nem díjaztatnak. 6812

Szőlővessző eladás.

Dr. BALOGH TIHAMÉR

kecskeméti gyümölcs- és szőlőtelepen mintegy félmillió, teljesen egészséges, jól beérett szőlővessző eladó. Fajok: piros és fehér saszla, Kövidinka, Rizling, Olasz rizling, Madlain angevine, Füszeres tramini. Csomagolással ezre **5 korona** ab Helvetia. Megrendelések intézendők:

BALOGH LORÁND

műépítész czimére 6709

Budapest, II. ker., Fazekastér I.

Eladó birtok.

Pusztá-Nagy-Bócsa (Pestmegyer u. p. Tázlár vasut állomás Vadkert. 1200 magyar hold nemzeti birtok 600 hold szántó, 210 hold erdő, 100 hold kaszáló, 8 hold szőlő a többi legelő, gazdasági épületekkel és lakással együtt szabad kézből eladó. Érdeklődők bővebbi adatokért fordulhatnak **ösv. Baghy Gerőné-hez, Csongrád.** 6786

Most jelent meg

Tejgazdasági Zsebnaptár az 1902. évre.

III. évfolyam.

Szerkeszti és kiadja:

JESZENSZKY PÁL
OMGE. titkár.

A zsebnaptár tartalma: Napió rész. — Jegyzéknaptár az állatállomány, takarmányozás, próbafelvételek, vaj- és sajtnyerés stb. bejegyzésére. — Állattenyésztési, takarmányozási adatok. — Tejkezelés, hűtőkészülékek, tej- és vaj vegyi összetétele, tejtisztítási eljárások, tejhibák, tejértékelés, vaj- és sajtkészítési eljárások, tejgazdaságok mikénti berendezése. — Tejgazdaságra és állatfalomra vonatkozó összes törvények és rendeletek. — Tejgazdasági intézményeink ismertetése. — Gümőkór elleni védekezés. — Vasút, posta stb. stb. Ára bérmentes küldéssel **3 korona 30 fillér.**

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen!

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Aradon.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak piski-petrozsényi vonala alább megnevezett állomásainak kibővítéséhez szükséges magas építmények és tartozékainak előállítására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1902. évi április hó 30-án déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége titkárságánál (arad-csanádi palota, I. emelet) benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Az ajánlatok közt a szabad választás jogát, tekintet nélkül az árakra, az üzletvezetőség agának tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett és lepecsételt-ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el:

„Ajánlat a m. kir. államvasutak piski-petrozsényi vonalán létesítendő magas építmények előállítására.“

Az előállítandó magas építmények következők:

A) Kalán-Zeykfalva állomáson: Egy emeletes őrház, kettős melléképülettel, sütőkemenczével és sze.nétveremmel.

B) Russ állomáson: A 13. sz. egyszerű őrháznak kettős őrházzá való kibővítése, kettős melléképülettel és sütőkemenczével.

C) Váralja-Hátszeg állomáson: A 22. sz. egyszerű őrháznak kettős őrházzá való kibővítése, kettős melléképülettel és sütőkemenczével.

D) Puj állomáson: Egyszerű földszintes őrház, egyszerű melléképülettel, kuttal és sütőkemenczével.

E) Livádia állomáson: Egy földszintes altiszti laképület, gazdasági udvar, kut, szeméttverem és sütőkemenczével.

F) Krivádia állomáson: A lebontott favázás őrház alapfalainak felhasználásával első erdélyi vasuti szabvány szerint őrház építése, melléképülettel, sütőkemenczével.

G) Banicza állomáson: Egy földszintes altiszti laképület, gazdasági udvar, szeméttverem és sütőkemenczével.

H) Bolibarlang állomáson: Egy földszintes altiszti laképület, gazdasági udvar, szeméttverem és sütőkemenczével.

Csak az összes munkákra lehet ajánlatot tenni.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz 1902. évi április hó 29-én déli 12 óráig 2.00 korona, azaz kétezeröt száz korona bántpénz a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál (arad-csanádi palota földszintjén) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban teendő le.

A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó árfolyam szerint számíttatnak, de nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzek térti vevényen adandók fel.

A létesítendő épületek tervei a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafentartási osztályánál megtekinthetők, ugyanott az ajánlat alapjául szolgáló költségszámítások, a szerződési tervezet, ajánlati minta és a pályázati feltevélek 3 korona lefizetése mellett kaphatók.

Aradon, 1902. évi április hó.

Az üzletvezetőség.

Dús terméstöbbletek létrehozatalára,

az összes gabonafélék, takarmányvetések, burgonya, répa és tengeri alá, kivált gyengén sikerült vetések feljavítására, legfőképp pedig szőlők trágyázására, úgyszintén dinnye és konyhakertiek (uborka, tök) hihetetlen termésfokozására ajánljuk **száritott kőbányai hizottsertés-trágyánkat**, mely bámulatos gyors és biztos hatása által feltűnő elterjedésre tett szert és lényeges megtakarításokat tesz lehetővé.

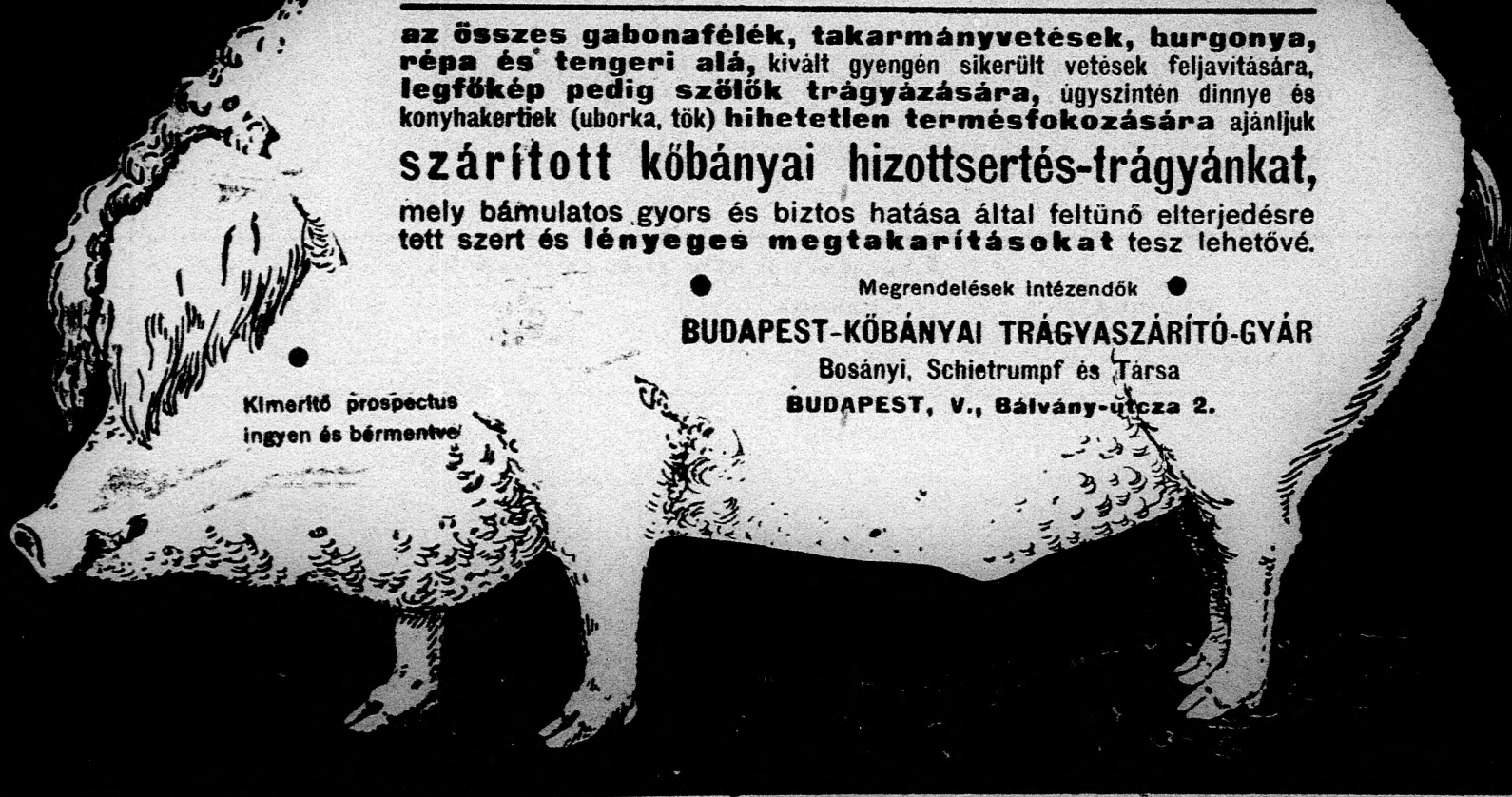
Megrendelések intézendők

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR

Bosányi, Schietrumpf és Társa

BUDAPEST, V., Bálvány-utca 2.

Kimerítő prospectus
ingyen és bérmentve

Magy. kir. államvasutak. 46132/902. sz.

Háló-, étkező- és buffet-kocsik közlekedése a m. kir. államvasutak vonalain 1902. évi május hó 1-től kezdve.

I. Hálókocsik.

Tétel	Vonal	Indul			Érkezik			A hálókocsi-pótjegyek árai				Jegyzet			
		honnan	óra	percz	sz. vonattal	hová	óra	percz	vonalrész		I. oszt.				
									kor	kor	kor.		fill.	kor.	fill.
1	Budapest k. p.-u.—Bécs L.m. Bruckon át	Budapest k. p.-u.	éjjel 10	40	12	Bécsbe	reggel 6	20	Budapest k. p.-u. Bécs vagy viszont		9	60	7	20	A hálókocsik csak I. vagy II. oszt. menetjegyekkel bíró utasok által megfelelő pótjegy váltása mellett használhatók. 1) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 2) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 3) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 4) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 5) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 6) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 7) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 8) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 9) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 10) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 11) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 12) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 13) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal 14) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal
		Bécsből	éjjel 10	00	11	Budapest k. p.-u.	reggel 6	40	Budapest ny. p.-u.—Bécs vagy viszont		9	60	7	20	
2	Budapest ny. p.-u.—Bécs Marcheggén át	Budapest ny. p.-u.	éjjel 10	00	118	Bécsbe	reggel 6	32	Budapest ny. p.-u.—Bécs vagy viszont		9	60	7	20	
		Bécsből	éjjel 10	55	117	Budapest ny. p.-u.	reggel 7	45	Budapest k. p.-u.—Brassó v. viszont		14	40	10	80	
3	Budapest k. p.-u.—Brassó	Budapest k. p.-u.	este 9	15	502	Brassóba	délután 2	09	Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont		9	00	7	20	
		Brassóból	délután 2	45	501	Budapest k. p.-u.	reggel 7	50	Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal		4	80	3	60	
4	Budapest k. p.-u.—Bukarest ¹⁾ Arad, Piski, Predealon át (Csak június 1-től)	Budapest k. p.-u.	délután 2	15	602	Predealra	reggel 6	26	Budapest k. p.-u. Bukarest v. viszont		17	40	—	—	
		Bukarestből	délután 5	40	601	Budapest k. p.-u.	délután 1	10	" " " Predeal " " " " " "		14	40	—	—	
		Predeálról	este 9	12	601	Budapest k. p.-u.	délután 1	10	" " " Brassó " " " " " "		14	40	10	80	
5	Budapest k. p.—Piski ²⁾	Budapest k. p.-u.	éjjel 10	00	608	Piskire	délután 10	56	Arad-Bukarest vagy viszont		13	60	—	—	
		Piskiről	délután 4	12	607	Budapest k. p.-u.	reggel 6	10	Arad-Predeal " " " " " "		9	00	—	—	
6	Budapest ny. p.—Bukarest Temesvár Verciorován át	Budapest ny. p.-u.	délután 2	30	704	Verciorovára	éjjel 1	20	Budapest ny. p.-u. Bukarest v. viszont		16	60	—	—	
		Bukarestből	délután 5	55	703	Budapest ny. p.-u.	délután 1	25	" " " Orsova " " " " " "		9	60	7	20	
		Verciorováról	éjjel 2	18	703	Budapest ny. p.-u.	délután 1	25	" " " Temesvár " " " " " "		9	60	7	20	
7	Budapest ny. p.-u.—Temesvár ³⁾	Budapest ny. p.-u.	éjjel 10	10	706	Temesvárra	reggel 5	20	Temesvár—Orsova vagy viszont		4	80	3	60	
		Szegedről	éjjel 2	00	710	Budapest ny. p.-u.	reggel 7	15	Temesvár—Bukarest vagy viszont		12	80	—	—	
		Temesvárról	éjjel 9	35	709	Budapest ny. p.-u.	reggel 7	15	Temesvár—Orsova vagy viszont		4	80	3	60	
8	Budapest ny. p.-u.—Oravica ⁴⁾	Budapest ny. p.-u.	este 10	10	706	Oravicza	délután 10	08	Budapest—Oravicza vagy viszont		9	60	7	20	
		Oraviczából	délután 4	12	5401	Budapest ny. p.-u.	reggel 7	15	Budapest—Oravicza vagy viszont		9	60	7	20	
9	Budapest k. p.-u.—Fiume Dombóvár—Zágrábon át	Budapest k. p.-u.	délután 3	00	1004	Fiuméba	reggel 6	29	Budapest k. p.-u.—Fiume v. viszont		12	—	9	—	
		Fiuméből	este 6	00	1003	Budapest k. p.-u.	reggel 8	30	" " " Zágráb " " " " " "		9	60	7	20	
10	Budapest k. p.-u. Zágráb ⁵⁾ Dombóváron át	Budapest k. p.-u.	este 8	20	1006	Zágrábra	délután 9	15	Zágráb—Fiume vagy viszont		9	60	7	20	
		Zágrábról	este 7	39	1005	Budapest k. p.-u.	reggel 8	10	Zágráb—Fiume vagy viszont		9	60	7	20	
11	Budapest k. p.-u.—Igló ⁶⁾ Kassán át (Csak június hó 15-ig és szept. hó 15-ig közlekedik)	Budapest k. p.-u.	este 8	10	1510	Iglóra	reggel 7	28	Budapest k. p.-u.—Igló vagy viszont		9	60	7	20	
		Kassáról	reggel 5	15	8	Budapest k. p.-u.	reggel 8	15	" " " Kassa " " " " " "		9	60	7	20	
		Iglóról	este 9	05	7	Budapest k. p.-u.	reggel 8	15	" " " Kassa " " " " " "		9	60	7	20	
12	Budapest k. p.—P.-Felka ⁷⁾ Kassán át (Csak június hó 15-től kezdve szept. hó 15-ig közlekedik)	Budapest k. p.-u.	éjjel 10	40	1506	P.-Felkára	reggel 6	55	Budapest k. p.-u.—P.-Felka v. viszont		9	60	7	20	
		Kassáról	éjjel 4	25	10	Budapest k. p.-u.	reggel 6	55	" " " P.-Felka " " " " " "		9	60	7	20	
		P.-Felkáról	este 10	00	9	Budapest k. p.-u.	reggel 6	55	" " " P.-Felka " " " " " "		9	60	7	20	
13	Budapest k. p.-u.—M.-Sziget Szolnok, Debreczenen át	Budapest k. p.-u.	este 7	05	1700	M.-Szigetre	délután 9	48	Budapest k. p.-u.—M.-Sziget v. viszont		12	—	9	—	
		M.-Szigetről	délután 3	52	1707	Budapest k. p.-u.	reggel 5	45	" " " Királyháza " " " " " "		9	00	7	20	
14	Budapest k. p.-u.—Konstantinápoly	Budapest k. p.-u.	délután 2	40	904	Konstantinápoly	reggel 7	14	Budapest k. p.-u.—Belgrád v. viszont		6	—	4	50	
		Konstantinápolyról	este 8	00	903	Budapest k. p.-u.	délután 1	05	" " " Konstantinápoly vagy viszont		29	—	21	25	

II. Étkezőkocsik.

Tétel	Vonal	Indul			Érkezik			Tétel	Vonal	Indul			Érkezik				
		honnan	óra	percz	sz. vonattal	hová	óra			percz	kor	kor	sz. vonattal	hová	óra	percz	
1	Budapest k. p.-u.—Bécs L.m. Bruckon át	Budapest k. p.-u.-ról	délután 2	15	4	Bécsbe	este 7	20	6	Budapest k. p.-u.—Piski	Budapest k. p.-u.-ról	délután 2	15	602	Piskire	éjjel 10	11
		Bécsből	reggel 8	50	1	Budapest k. p.-u.-ra	délután 1	50			Piskiről	reggel 5	08	601	Budapest k. p.-u.-ra	délután 1	10
2	Budapest ny. p.-u.—Bécs Marcheggén át	Budapest ny. p.-u.-ról	délután 5	15	108	Bécsbe	este 9	15	7	Budapest k. p.-u.—Zimony	Budapest k. p.-u.-ról	délután 2	40	904	Zimonyra	éjjel 9	20
		Bécsből	délután 9	05	108	Budapest nyugati p.-u.-ra	délután 1	50			Zimonyról	reggel 6	11	901	Budapest k. p.-u.-ra	délután 1	05
3	Budapest k. p.-u.—Kolozsvár	Budapest k. p.-u.-ról	délután 2	00	504	Kolozsvárra	éjjel 10	08	8	Budapest ny. p.-u.—Zsolna	Budapest ny. p.-u.-ról	reggel 7	20	1404	Zsolnára	délután 1	33
		Kolozsvárról	reggel 5	23	503	Budapest k. p.-u.-ra	délután 1	50			Zsolnáról	délután 3	12	1405	Budapest nyugati p.-u.-ra	éjjel 9	45
4	Kolozsvár—Brassó	Kolozsvárról	reggel 6	11	502	Brassóra	délután 2	09	9	Budapest k. p.-u.—Kassa	Budapest k. p.-u.-ról	reggel 7	15	402	Kassára	délután 12	44
		Brassóról	délután 2	45	501	Kolozsvárra	éjjel 10	50			Kassáról	délután 3	55	403	Budapest k. p.-u.-ra	este 9	55
5	Budapest ny. p.-u.—Karásebes	Budapest ny. p.-u.-ról	délután 2	30	704	Karásebesre	éjjel 10	15			Budapest ny. p.-u.-ról	délután 2	30	704	Karásebesre	éjjel 10	15
		Karásebesről	reggel 5	31	703	Budapest nyugati p.-u.-ra	délután 1	25			Karásebesről	reggel 5	31	703	Budapest nyugati p.-u.-ra	délután 1	25

1	Budapest k. p.-u.—Bécs L.m. Bruckon át
2	Budapest ny. p.-u.—Bécs Marcheggén át
3	Budapest k. p.-u.—Brassó

Jegyzet: Az A

1) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassó v. viszont Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont Kolozsvár—Brassó v. viszont, nappal
2) Június hó 1-től csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe.

Azonnali k. szám

3) Június hó 1-től kezdve augusztus hó 31-ig Oraviczáig és onnan közlekedik. (L. 8-ik tételt.)

4) Csak június hó 1-től kezdve bezárólag augusztus hó 31-ig.

5) Csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe.

6) Csak június hó 15-ikéig és szeptember hó 15-től közlekedik.

7) Csak június hó 15-től szept. hó 15-ig közlekedik.

Megr

III. Buffet-kocsik.

Tétel	Vonal	Indul			Érkezik			Tétel	Vonal	Indul			Érkezik				
		honnan	óra	sz. vo-nattal	hová	óra	perce			honnan	óra	perce	hová	óra	perce		
1	Budapest k. p.-u.— Bécs L.m. Bruckon át	Budapest k. p.-u.-ról	reggel 8	50	2	Bécsbe	délután 1	50	4	Budapest k. p.-u.— Zágráb	Budapest k. p.-u.-ról	délután 3	00	1004	Zágrábra	éjjel 10	29
		Bécsből	délután 2	10	3	Budapest k. p.-u.-ra	este 7	15			Zágrábról	éjjel 12	19	1003	Budapest k. p.-u.-ra	reggel 8	30
2	Budapest ny. p.-u.— Bécs Marcheggén át	Budapest nyugati p.-u.-ról	reggel 8	00	104	Bécsbe	délután 12	05	5	Budapest k. p.-u.— Arad	Budapest k. p.-u.-ról	reggel 6	50	604	Aradra	délután 11	51
		Bécsből	délután 5	00	107	Budapest nyugati p.-u.-ra	este 9	05			Aradról	délután 4	21	603	Budapest k. p.-u.-ra	este 9	35
3	Budapest k. p.-u.— Fiume	Budapest nyugati p.-u.-ról	reggel 8	00	1062	Fiuméba	este 8	00	6	Budapest k. p.-u.— Csap	Budapest k. p.-u.-ról	délután 2	35	404	Csapra	éjjel 9	41
		Fiuméből	reggel 8	10	1001	Budapest k. p.-u.-ra	este 9	05			Csapról	reggel 5	53	401	Budapest k. p.-u.-ra	délután 1	30

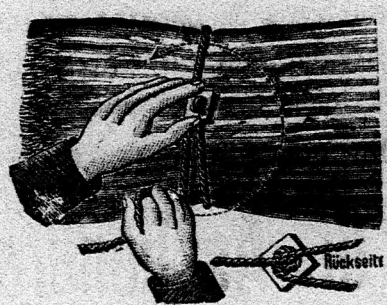
Jegyzet: Az étkező- és buffet-kocsik étkező-terméit I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetése nélkül.
A buffet-kocsikban levő ülőhelyekkel bíró külön szakaszok azonban csak I. osztályra érvényes menetjegyekkel, illetve menetigazolványokkal bíró utasok által használhatók.

Magyar Gazdák
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnyezim: Aurora—Budapest.

Előrelmi szerek értékelését eszközölk az előlri % mellett.
Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénz-számolás.

Értékesítésre elfogad:
Husnemléket, füstölt húsot, vadakat, szárnyasokat — élő és ledőt állapotban, tojást, vajot, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

Kévekötelek gyorskötéséhez

fagombbal
1 1/2 m. hosszú, 5 mm. erős, 1600 árként 12 korona ab Bécs, ügy-szinte mindennemű kötéleket szállít.
Ludvig Machofsky
bécsi gözköté-gyára.
Wien,
I. Bez. Operngasse 4

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET KIADVÁNYA

KARDOS Á.
**HÁZI-ÉS UDVAR-
KERTEK
BERENDEZÉSE**

ARA KÖTVE 2-50 KOR.

OMGE. tagok és a Köztelek előfizetőinek 2.— korona, portómentes megküldéssel 2-30 kor.

BUDAPEST
"PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI RÉSZV. TÁRSASÁG
(1902)

Megrendelhető a Köztelek kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A magy. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége.
12314/III. szám.

Pályázati hirdetmény.

Kun-Szent-Miklós-Tass állomás bővítésével kapcsolatos földmunkák, továbbá 1 kétállású mozdonyoszint, 1 szabadon álló tisztogödör, 1 vizállomási kut, 1 szénraktár, 1 munkásárnyékszék és 1 pályafentartási raktár munkáinak biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.
A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint az ajánlati minta, a pályázati feltételek, nemkülönben a szerződés tervezete az alulírott üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályának hivatalos helyiségében (külső kerepesi-ut), szemben a keleti pályaudvarral, a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetőleg csoportonként 4, azaz négy korona lefizetése ellenében megszereshetők.
Jogérvényes és kellő-g bélyegzett ajánlatok legkésőbb folyó évi május hó 1-én déli 12 óráig a jobbpárti üzletvezetőség titkárságánál nyújtandók be a következő felirattal: „Ajánlat a Kun-Szent-Miklós-Tass állomás kibővítésével kapcsolatos munkákra”.
Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi április hó 30-án déli 12 óráig 2100 korona, azaz kétezerszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál letendő.
Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 nappal nem régebb árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtnak el.
Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek tértvény mellett adandók fel.
A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.
Budapest, 1902. évi április hó 12-én.
A magy. kir. államvasutak jobbpárti üzletvezetősége.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége.
6367/II. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak győr-jutasi vonalának Varsány állomása ki fog bővített, a mely munkára ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.
A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, a feltétel füzetek és a pályázati feltételek a szombathelyi üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályánál, valamint a veszprémi osztálymérnök-ségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Jogérvényes és kellő-g bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. é. május hó 7-ig délelőtt 10 óráig I. osztályunknál nyújtandók be lepecsételve eme felirattal: „Ajánlat Varsány állomás bővítési munkára”. Csak idejekorán beérkezett írásbeli és az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Távirati uton tett vagy később beérkező ajánlatok, valamint pótajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.
Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. május hó 5-én déli 12 óráig 2000 korona, azaz kétezer korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál lefizetendő.
A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.
Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén a legutóbb jegyzett 14 nappal nem régebb árfolyam szerint számíthatnak, de a névértéken felül számításba nem vétetnek.
Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénnyel adandók fel.
Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fentartjuk.
Szombathely, 1902. évi április hó 12-én.
Az üzletvezetőség.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

A peronospora és oidium

elleni védekezés ma egyike a szőlőtermelés legfontosabb feladatainak!

Kellő időben és megfelelő anyaggal

teljesített permetezés és porozás mentheti csak meg a szőlőtermést a pusztulástól, mely a különféle szőlőbetegségek révén azt fenyegeti. Aki ezt elmulasztja, annak minden többi munkája is hiábavaló, mert a peronospora és oidium már nálunk teljesen meghonosodott. Ezek a szőlőbetegségek tönkreteszik szőlőtőkét, elrothasztják a termését

A PERONOSPORA ellen feltétlenül leghatékonyabb és rendkívül egyszerű kezelésű szer

a dr. Aschenbrandt-féle bordói por.

Az OIDIUM ellen az eddig próbált összes anyagok közt az egyetlen biztos, káros utóhatás nélküli védőanyag

a dr. Aschenbrandt-féle rézkénpor.

Ezek a szerek három esztendő előtt lettek Magyarországon bevezetve és elterjedésük évről-évre növekszik a többi — sokkal bizonytalanabb — permetező és porozó anyagok rovására.

A hazai és külföldi tudományos intézetek kitünő bizonyítványait tizezer gazda a legjobb eredménnyel folytatott kísérlete erősítette meg, akik már eddig is több mint hatszáz elismerő levélben tanuskodtak a dr. Aschenbrandt-féle bordói por és rézkénpor kiváló hatásáról, amint az ismertető füzetekből, melyet bárkinek díjmentesen küldünk el, akárki meggyőződhetik.

A bordói por ára:

50 kg.-os zsákokban kg.-ként	60 fillér.
10 „ „ „	64 „
5 „ „ „	64 „

A rézkénpor ára:

50 kg.-os zsákokban kg.-ként	46 fillér.
10 „ „ „	50 „
5 „ „ „	50 „

Az árak Budapesten szövetkezetünk raktárában értendők.

Ezeket a tavalyiakhoz képest lényegesen leszállított árakat tekintettel a rézgálicz újabb áremelkedésére, csakis április végeig beérkező rendeléseknél tarthatjuk fenn, azontul kénytelenek leszünk az árakat ismét felemelni.

A gyártás korlátolt lévén, csak az idejében beérkezett rendelések pontos közvetítéséért kezeshetünk. Tessék ezért a rendeléseket már most feladni; a porok szállítása részletekben és tetszés szerinti időben történhet, a mai árak mellett.

Szövetkezetek, egyesületek és megbízható kereskedő czégek bortermelő vidéken megfelelő jutalék mellett a por kizárólagos képviselővel bizatnak meg.

Megrendeléseket a porra már most elfogad, ismertető füzeteket, elismerő bizonyítványokat, használati utasításokat küld, mindennemű felvilágosítást ad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Kitűnő HOLLINGSWORTH SZÉNAGYÜJTŐK darabja 60 frt.Kapható: **Beck és Gergelyné, Budapest, V., Váci-ut 12.****Bérbeadási hirdetemény.**

Erdődi id. Pálffy János gróf Ő Nagyméltóságának uradalmi központi irodája Pozsonyban — az alább jelzett gazdaságok, illetve majorsági birtokok bérbeadását teszi közzé:

Nyitra megye területén a Bajmóczi uradalomban:

a) **A kúti majorsági birtok.** Privigye vasúti állomástól 3 kilométer távolságban. — Kiterjedése 825 magyar hold különböző mívelési águ terület, hozzátartozó majorsági épületekkel. A gazdasági épületek, nemkülönben a kúti pusztán lévő kényelmes bérlőlakás teljesen jó karban vannak.

b) **A tuzsinai majorsági birtok.** Privigye vasúti állomástól 11 kilométer távolságban. — Kiterjedése: 348 magy. hold különböző mívelési águ terület, hozzátartozó gazdasági épületekkel és jó karban levő bérlőlakással.

c) **A nagy-csaussai majorsági birtok.** Privigye vasúti állomástól 7 kilométer távolságban. — Kiterjedése 457 magyar hold különböző mívelési águ terület a Nagy-Csaussa községben fekvő majorsággal és bérlőlakással. A gazdasági épületek teljesen jó karban vannak.

Az a) b) és c) alatt felsorolt bérleti birtokok az 1902. évi november hó 1-től kezdődőleg 15 évre adandók bérbe.

Közvetítők kizárásával csakis bérelni szándékozókknak ad felvilágosítást

**az uradalmi központi iroda,
Pozsony, Szilágyi Dezső-utca 21.**

(Utányomat nem díjaztatik.)

6670

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.
(Chicago-i aratógépgyár.)

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörükészülék,

„Daisy” marokrakó aratógép.
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonal

6711

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte.
Olcsó tartalékreszek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362.000 gép.

BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30. szám.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Magyar Királyi Államvasutak Üzletvezetőség Aradon.

Pályázati hirdetemény.

A magyar kir. államvasutak Békés-Csaba állomásán levő pályavendéglo bérlete ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet tárgyat képező helyiségek: A felvételi épület emeletén levő 34. és 36-44. sz. lakhelyiségek a vendéglős magánlakásul; a földszinten levő 21. sz. konyha és 22. sz. kamara, az I., II., III. sz. pincze, padlás és az állomás területén fekvő 2 drb jégverem, továbbá mosókonyha használat.

Az ételek és italok elárúsítása czéljaira: a felvételi épület földszintjén levő I-II. oszt. étterem és a III. oszt. váróteremnek ezen czélra elkerített része.

A bérlet 1902. évi szeptember hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át vagyis 1905. évi augusztus hó 31-éig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők vagy kívánatrapostán megküldetnek. Mielőtt is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bérlettel ellátott és „Ajánlat a békés csabai pályavendéglo bérletére” feliratu borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1902. évi április hó 30-án déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújtandók be.

Bíratpénz fejében 1000 azaz egyezer korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi április hó 29-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.
Ezen feltételekről eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

Tenyészkos-eladás.

Méltóságos Gróf Károlyi Lajos ur tótmegyeri
merino-electoral-negretti
törzsnyájában
60 darab 2 éves kos eladó.

6856

Jószágfelügyelőség.

„KÖZTELEK” KIADÓHIVATALÁBAN

BUDAPEST, KÖZTELEK

a következő gazdasági szakmunkák kaphatók:

Az Ujlaki uradalom üzleti berendezése. Irta Wiener Mosko. A „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két táblával, hat ábrával. Ára portómentesen megküldve 1 kor. 10 fillér.

Egyszerű gazdasági számvitel. II-ik kiadás. Irta Suschka Richárd. Az Orsz. Magy. Gazd. Egyes. által 2000 korona pályadíjjal koronázott pályamű. Bolti ára csinos vászonkötésben 6 korona. A „Köztelek” előfizetőinek és az O. M. G. E. tagoknak portómentesen megküldve 4 korona 60 fillér.

A Baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése. Irta Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő. Ára portómentesen küldéssel 1 korona 70 fillér.

A mesterséges borok készítésének, forgalomba hozatalának tilalmáról szóló törvény. Magyarázó jegyzetekkel ellátta: dr. Lóhyai Ferencz. Ára 1 kor. 60 fillér.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894-ik XII-ik törvényzikk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

A sertés javítása és hizlalása. Gazdák és hizlalók használatára. Irta: K. Ruffy Pál uradalmi főtiszt. Ára portómentesen küldéssel 2 kor. 20 fillér.

I. Káté községi mező- és hegyőrök számára. A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik törvényzikk alapján összeállítva. Ára portómentesen küldéssel 40 fillér.

II. Káté az uradalmi eszözök számára. Ára portómentesen küldéssel 40 fillér. Összeállította: dr. Balkay Béla. Mindkettő csinos zsebkönyvalaku kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzetnaplóval van ellátva.

Keveset használt kitünő 3 HP. **gőzmotor** takarmánykamra hajtására alkalmas
 Kapható: **BECK és GERGELY-nél, Budapest, V., Váci-út 12.**

Electoral-negretti koseladás.

Strasser Zsigmond

eladja Tolna-Tóthkeszi gazdaságában irányváltozás miatt 40 dr b törzsnyájbeli elektoral-negrett, **hágó kosait.**

Megtekintés és vétel végett **Hönig József** kasznárhoz, (Posta Tolna-Tóthkeszi táviratilag Felső-Iregh, küldöncz Tóthkeszi) fordulandó, ki kívánságra kocsit a fürgei vagy tamásii vasutállomásra rendel; Budapesten 6823

Strasser Zsigmondnál V. ker., Zrinyi-utca 9. sz. tudakozódhatni.

Válogatott elsőminőségű **vetőburgonyából**

- 950 q. magyar kincs
- 61 q. Daber & Simson
- 56 q. Párizsi sárga
- 43 q. Prof. Kühn
- 40 q. Bruce
- 24 q. Jaáki pir

van még eladásra ab Bossány állomás, vevő zsákjaiban q.-ként 1 frt 30 kr.-ért. Czim:

Leidenfrost Károly
 Nagy-Bossány, Nyitram. 6754

© **Óriási** ©
megtakarítás!

78-0/0-kal olcsóbb, mint a manillaszineg **85-0/0-kal olcsóbb,** mint a zsupszalmakötél, és **97-0/0-kal olcsóbb,** mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számitásokkal bizonyítottok.

Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálók. Mindennemű **gazdasági kötélláruk, zsákok és ponyvák** szintén a legutányosabb árákon.

Birtokvetőknek. Családi viszonyok miatt, egy 650 holdas birtok egy darabban, vasut mellett, egyenes kintinó talaj, rendezett ur lakás, gyümölcsös, szőlő, kintinó épületekkel eladó bármikor összes felszereléssel, igen kedvező feltételek mellett át vehető. Megtudható: **Vállalat,** posta Túrje. 6766

20 waggon burgonya keresetlik szeszgyártáshoz megvételre. Ajánlatok kéretnek a mennyiség keményítőtartalom, faj és ár megjelölésével a pusztakiskert gazdasághoz u. p. Terény Nőgrádmegye. 6705

Bérbeadási hirdetmény.

Erdődi id. Pálffy János gróf Ő Nagyméltóságának központi irodája Pozsonyban, — az alább jelzett gazdaságok illetve majorsági birtokok az 1902. évi november hó 1-vel kezdődőleg 15 évre terjedő bérbeadását teszi közzé:

- Pozsony vármegye területén:**
- 1. Belsőházi község határában** fekvő majorsági birtok, vasúti állomás helyben, Nagyszombattól 11 kilométernyi távolságban. Kiterjedése: 1668 magyar hold különböző mívelési águ terület, hozzá tartozó három majorsággal és igen kényelmes külön a községben álló bérőllakkal.
 - 2. Kürth és Vámosfalu községek határában** (Csalóközben) fekvő „**Kürthi pusztai birtok**“ a Dunaszerdahelyi vasúti állomástól 8 és az albári vasúti állomástól 4 kilométer távolságban. — Kiterjedése: 2002 magyar hold különböző mívelési águ terület, a hozzá tartozó Tájloki és Sösszigeti majorságokkal és igen kényelmes bérőllakkal. Ezen bérlettel a jelenleg is vele kezelt és az alsó-szeli határban fekvő rétségből 140 magyar hold kapcsolatosan bérbeadható.
 - 3. Alsó-Nyárasd és Felistál községek határában** (Csalóközben) fekvő „**Béle pusztai birtok**“ a Felistál-Nyárasdi valamint az ekeci vasúti állomástól 4—4 kilométer távolságban. — Kiterjedése: 1966 magyar hold különböző mívelési águ terület, hozzátartozó két majorsággal és bérőllakkal. — Ezen bérlettel az alsó-szeli határban fekvő rétségből 280 magyar hold kapcsolatosan bérbeadható.
- Mindezen bérleti birtokon álló gazdasági és laképületek a legjobb karban találtnak. Közvetítők kizárásával csakis bérelni szándékozóknak ad felvilágosítást

az uradalmi központi iroda,
Pozsony, Szilágyi Dezső-utca 21.
 (Utánnymat nem díjaztatik.) 6689

Burgonya-eladás.
 2-300 q. sárga és rózsás mérsékelt áron eladó. Nagy-Német-egyházi gazdaság, u. p. Bicske, Fejérmegye. 6844

Mezőgazdasági szeszgyár felszerelésére alkalmas vétel. 12 lőerejű Krompach-herndi gőzgép, transmisszió szíjkorongokkal, Henze, Schwarz-féle pároló, Pistorius-tányrók és kettős alszeszartó júnyános áron eladó. Megtekinthető és tudakozódni lehet Kóroson (Nyitram.) Grün Dezsőnél. 6662

Kiadóhivatalunkban kapható **A birtokosok és gazdatisztek jogviszonya** — czimű mű. —
 Irta: **KASSAY ADOLF**
 Ára portomentesen megküldve 1 kor. 20 fillér.

Eladó
gőzeséplőgépek. Eladás folytán megszűnőben levő **őz. báró Schosberger Zsigmondné** ömeltősága **p.-sz. tornyai** uradalmában (Békésmegye) eladóra tétettek: 1. egy teljes felszerelésű **10 lőerejű mozdony** cséplőgéppel, 2. egy teljes felszerelésű **8 lőerejű mozdony** cséplőgéppel, 3. egy kétfogatu **járgány**, 4. egy két kőves **gazdasági malom** őrítés darálásra alkalmas. Mindannyia teljes jó állapotban. A cséplőgépek „**Clayton & Shuttleworth**“ gyárából valók, semmi javítást nem igényelnek. Értekezhetni: Pongrácz Jenő uradalmi intézővel Ptaszt-Tornya, utolsó posta Oros-háza. 6402

A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérőllakosok állásközvetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való minden felvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdaság és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézete. Ezek közt a biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdészeti és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkesedésre alakult vállalat. Kivételre alapszabály díjtáblázzal és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság: Budapest, Köztelek, Üllői-út 25. szám.

Magy. kir. államvasutak üzemeltetőség Szegeden. 9339/902. szám. III. osztály.

Pályázati hirdetmény.
 Az Orsova állomáson megüresedett pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi szeptember 15-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át vagyis 1905. évi szept. 14-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésre: a földszinten: I. és II. oszt. étterem, italmérő és csapoló-helyiség, jégverem és istálló, az I. emeleten: pincéz-szoba, az alagsorban: III. oszt. étterem, 2 bor-pince, 4 előtér, vendéglői konyha, mosó-konyha, 4 kamra, árnyékszék, az I. számú hivatalos laképületben a vendéglős lakása gyanánt: 3 szoba, konyha, kamra, előszoba, árnyékszék, padlás, gazdasági udvar.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Orsova állomása pályaudvarán levő vendéglő üzemre“ felirattal ellátott, lepeásélt borítékban zárt, nemkülönbön kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi május 7-én déli 12 óráig az alulirt üzemeltetőség általános osztálya főnökénél (üzemeltetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújthatók. Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétfélszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzemeltetőség gyűjtőpénztárána, 1902. évi május hó 6-án déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beklüldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, a névértéket meg nem haladó naptárfolyam csak 90-0/0-a szerinti értékben számíthatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letételt megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzemeltetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. A fentebbi feltételekből eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tétetnek s olyanok, melyekre nézve az olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik. Szeged, 1902. évi április hóban. (Utánnymat nem díjaztatik.) Az üzemeltetőség.

MELASSE erő és hizlaló takarmány **Darvas József és Társa**
 Melasse korpakeverék **Budapest, Üllői-út 117. szám (Telefon)**
 száritott répa szeletek. **a hatvani cukorgyár** lerakata és megrendelési helye.

32
 Hirdet...
 A l...
 Bető...
 BETŐ...
 Gyérel...
 dalmában...
 éltendő...
 600 korona...
 ellátással...
 kívül.
 Ezen...
 hatnak, kib...
 ban mar...
 iskolát...
 gazdaságba...
 dökben...
 Ajánlat...
 solatokkal...
 adatnak...
 Uradalmi...
 Oroza czim...
 Ir...
 azonnál...
 Chottek...
 megről...
 főnök...
 korona...
 egy próba...
 nek bető...
 akadémi...
 tétet...
 és német...
 bani ismer...
 nyelv ismer...
 nyitvány...
 folyamodva...
uradalmi
sághoz be...
 — Ga...
 vagy földm...
 gyakorlat...
 akár azonn...
 tetik. Fize...
 lítás. Ajánl...
 másolat...
 dalom, pos...
 czimzende...
 Ke...
 gazdatisz...
 1640 hold...
 kezelni. A...
 ködés meg...
 bató" jelle...
 irodájába...
 33. intéze...
 uradalon...
 tőlendő...
 korona...
 kivitt...
 tatik...
 gazdasági...
 néhány...
 és német...
 írásban...
 nyok...
 modványok...
 küldetnek...
 ség" Mikos...
 zendők.
 Ha négy...
 folyamod...
 ugy az áll...
 azonnali...
 Évi...
 rona és...
 200 koron...
 Sándor...
 Puszt-Tor...
ÁLLÁS
 Ga...
 állást keres...
 későbbi...
 men hajlan...
 telenet...
 szére...
 talban.
 kezelői...
 megbizhat...
 mives-iskol...
 kora, eva...
 ki már...
 dőt, besze...
 óvadékkal...
 a kiadóhiv...
 gazdaságba...
 állást...
 végzett...
 ki már...
 dőt, besze...
 óvadékkal...
 a kiadóhiv...
 Ma...
 gazdasági...
 hat évi...
 oklevéles...
 keres...
 rendes...
 kívül...
 termelés...
 irodai...
 jártas...
 éves...
 a kiadóhiv...

Hirdetési ár 15 szóig 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak menőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címének kitételével közlünk. KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Pályázat.

Győr Richard Oroszi bérnádalmában egy **irnoki** állás betöltendő folyó évi július 1-én 90 korona díjazással és teljes ellátással mosás és ágymennő kivül.

Ezen állásra olyanok pályázhatnak, kik nagyobb gazdaságban már több évig voltak, szakiskolát végeztek, egy a külső gazdaságban, mint irdóai teendőkben teljesen jártasak.

Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem adandók: Uradalmi tisztartóság, Tolna-Oroza czimen küldendők. 6832

Irnoki állás

azonnal betöltendő mags. gróf Chottek Rezső ur bács-bodrogh-megyey futaki uradalmában, főnöknél ellátás mellett 450 korona középszéneli fizetéssel, egy próbát kikötésével, melynek betöltéséhez gazdasági akadémiát vagy felsőbb tanintézet sikeres elvégzése, a magyar és német nyelv szövegi és írásbeli ismerete szükséges a föl nyelv ismerete kívánatos. Bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok **Futtakra az uradalmi főszélgazgató-sághoz** beküldendők. 6794

Gazdasági

vagy földmives-iskolát végzett, gyakorlati bíró, nőlen ember akár azonnali belépésre kerestetik. Fizetés 400 korona és ellátás. Ajánlatok bizonyítványok másolatával Tornyos-Löbi uradalom, posta Üllő, Pestmegye ezimzendők. 6850

Kerestetik

gazdatiszt, ki képes egy 1640 holdas birtokot önállóan kezelni. Ajánlatok eddigi működés megjelölésével „Megbizható” jellel Sikray Jánosné iródjába Budapest, Váci-körút 33. intézendők. 6868

Mikosdi

uradalomban azonnal betöltendő egy **irnoki** állás 490 korona középszéneli és mosásos kivül teljes ellátással, megkivánlatok akadémiát vagy felsőbb gazdasági tanintézet elvégzése, néhány évi gyakorlati magyar és német nyelvnek szövegi és írásbeli ismerete. Bizonyítványok másolatával ellátott folyamodványok, melyek vissza nem küldendők, „Uradalmi Intézet-ség” Mikosdi, per Zalabér intézendők. 6858

Kulesár

azonnali belépésre felvétetik. Évi fizetés: nőlennek 300 korona és ételmezés. Feleségének 200 korona és conventio. Jurenák Sándor és Lajos, Ujvár, u. p. Pusztá-Tenyő. 6868

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszt

Állást keresek azonnali, esetleg későbbi felvételre. Saját pénzemen hajlandó vagyok 25-50 drb tehent az illető gazdaság részére venni. Czim a kiadóhivatalban. 6845

Gazdai,

kezelői, ispáni vagy bármely megbízható állást elfogad földmives-iskolát végzett, közép-korú, evangélikus, nős egyén, ki már 15 évig minőségben működött, beszél magyarul, tótul, óvodákkal rendelkezik. Czime a kiadóhivatalban. 6834

Kisebb

gazdaságban kezelői vagy ispáni állást keres földmives-iskolát végzett, közép-korú, nős egyén, ki már 15 év minőségben működött, beszél magyarul, tótul, óvodákkal rendelkezik. Czime a kiadóhivatalban. 6834

Magyar-Ovári

gazdasági akadémiát végzett, hat évi gyakorlati bíró 27 éves okleveles gazdatiszt önálló állást keres május 1. belépésre. A rendes gazdasági szakmákon kivül a cukorrépa- és dohánytermelés, tenésztés, hizlálás és irdóai szövetel terén kiválóan jártas. Szives megkeresések **27 éves gazdatiszt** czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6803

Számvevő,

vagy gazdasági ellenőri állást keres egy 12-15 kisossaladú egyén, ki kitűnő bizonyítványokkal és referenciákkal rendelkezik, a kettős könyvitelben teljesen jártas, mérlegképes, beszéli a magyar és német nyelvet. Jelenleg is alkalmazásban van, állását azonban bármikor elhagyhatja. Szives megkeresések: „Gazdasági ellenőr” jellegű ajánlat a kiadóhivatalhoz kéretnek. 6406

Gazdatiszt

és szeszgyárvezető, fiatal, nős, ki a gazdaság összes ágában hosszabb gyakorlati bíró, azonnali a **kassai szeszifő** tanfolyamot is jó sikerrel végezte, vizsgázott gépkezelő, jelenleg egy nagyobb uradalomban alkalmazásban van és eddigi működéséről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, mint gazdatiszt vagy szeszgyárvezető állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Felsőgazdasági

iskolát és a sárvári tejjgazdasági tanintézetet végzett, 46 éves családos egyén, ki a mezőgazdaság minden ágában jártas, 2-8000 holdas birtokot önállóan kezel, azonnali alkalmazást keres szerény igények mellett. Czim: Katona Pál, Kőbánya, Sohne-féle vendéglő.

Kezelő

gazdatisztnek ajánlok **október elsejére leendő belépésre** egy oly gazdaságba, hol jövőm némileg biztosítva lenne. **Huszonkét évi szolgálati időmet most töltöm második családommal, kitűnő szolgálati bizonyítványaim igazolják kifogástalan szaképzettségemet, megbízhatóságomat, és erőnyességemet, végeztem a debreceni felsőbb gazdasági intézetet jeles sikerrel.** Czim a kiadóhivatalban. 6789

Elméletleg

és gyakorlatilag képzett, 38 éves, kitűnő mezőgazdálkodó és állatgondozó ispán július hó elsejére vagy előbb is állást változtatni óhajtja. Tudakozódni lehet **Nagy-Szalontán** dr. Madas Mihály n. kir. kör-állatorvos urnál, ki készséggel szolgál felvilágosítással. 6846

Földmives-iskolát

és tejjgazdasági szakiskolát végzett, 5 évi gyakorlati bíró egyén belépésre azonnali állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Tíz éves

gyakorlati bíró, földmives-iskolát végzett egyén, gazdaság minden ágában: dohánytermelés, tenésztés, irdósi teendők, gazdasági könyvitelben teljes jártassággal azonnali belépésre állást keres. Dobránszky Béla, Oroszlamos, Torontálmegye. 6863

Földmives-iskolát

végzett, nőlen, 23 éves keresztény (hadmentes) 6000 holdas gazdaságban 3 1/2 évig mint segédtsit volt alkalmazva, gazdasági teendőkben jártas, megfelelő állást esetleg kiegészítő állást azonnali elfogad, igényei szerények. Czim J. N. Budapest, VIII., Kender-utca 18. szám, házmesternél. 6855

Gazdatiszt,

dohány, burgonya, stb. növénytermelésben, állattenyésztésben, hizlálásban, tenésztésben, gazdasági, szeszgyári és gőzmalom számadásokban jártas, jelenleg egy belterjesen kevelt uradalomban harmadik éve van alkalmazva. Ispáni vagy elhöz hasznos állást keres. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek. 6852

Okleveles

gazdatiszt dunántúli grófi uradalomban, mint „ellenőr” szolgál, rom. katn. vallású, 8 évi gyakorlati, beszéli és ír magyarul, németül, a gazdaság minden ágazatában jártas, okt. 1-ére ellenőri, esetleg ispáni állást keres grófi uradalomban, hol jövője szorgalmas és energikus által biztosítva lenne; állását a birtok bérbeadásáig folytan változtatja. Czim a kiadóhivatalban. 6851

Egy

a m. kir. álladalmi ménesbirtokon altszói ranggal kiszolgáló, s földmives-iskolát végzett ifjú, ki nagyobb uradalomban is mint segédtsit működött, szolgálatot keres. Az illetőt Szobonya Bertalan ny. kir. földmives-isk. igazgató ajánlja Szabadkán. Czim: K. Zs. Czegled, VI., 159. 6859

Ispánnak

ajánlok elméletleg és gyakorlatilag képzett, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező, erődes és rendszeres, 42 éves, református kisassaladú egyén, júniusi belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 6855

Kocsis állást

keres egy 30 éves fiatal ember, aki igen előkelő ur házában alkalmazva, nőülés végett szerente helyet változtatni. Czim: Farkó Péter, Budapest, I. ker., Uri-utca 48. 6843

Hét évi

gyakorlattal bíró, 28 éves, román. nőlen, lovasságnál szolgált egyén, ispáni, esetleg kulesári állást keres azonnali belépésre. Czim: Szentmártony Lajos, Téth, Győr-megye. 6860

Tehenészgazdai

vagy kulesári alkalmazást keres családtalan nős egyén előbbi belépésre, ki már ezen minőségben több uradalomban volt alkalmazva, mikről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Szives megkeresések a kiadóba intézendők. 6870

Mezőgazdaságban

gyakorlati bíró ajánlok egy fiatal ember, a ki gazdasági iskolába szándékozik menni. Előtanulmányait befejezte, csak gyakorlatra lenne szüksége. Bármilyen feltételeket elfogad. Esetleg a gazdasági könyvelést és levelezést is elvégzi. Czim Szlovák József, Kaposvár (Gözmalom). 6866

ÁLLATOK.

Eladók

Hertelendy Ferenc gazdaságában **Leencze-Tomaj** (vasutállomás) egy birtokrész eladása folytán: hét éves tigris-tarka eredeti **pinzgauti tenyészemű**; több kanca csikóval, — 50 drb **tenyészkecske** kisjenői szép faj malacokkal, — egézen **új arató, fűkaszálgép**. — 1200 III. fejtett, kitűnő **hegyi bor 18-19 kr.** kiscsiben is. 6848

Vadász-vizsla,

3 éves fekete, szarka (griffon keresztű) 2 hónapos him kilykével együtt 30 főtért eladó. Ugyanott egy jókarban levő 16-os kaliberű Lancaster vadászfegyver 25 főtért eladó. Pádua Győző Budapest, VIII., József-körút 85. földszint 2. 6776

Költető tojások.

Tyukok: Houdan, Sumatra, Minorca, (fekete), Hamburgi aranyperlyes, Kaliener (fehér) Plymouth R. gyöngytyuktól a 40 fillér, Peking kacsától a 60 fillér; Amerik, bronz óriási pulykától a korona 120, Pommerániai óriási libától a korona 100. **Geflügelhíás, Smrztitz, Mähren.**

Olcsó házinyulak

kaphatók darabonként 20 fillértől 40 fillérig. Herkély Jánosnál, Kőrös-Ladányban. 6869

Eladó bika.

Szentpétery Lukács örökösének (Krahoványky) Szeprosi tisztavérű berni tenyésztésben 5 drb 14-17 éves berni bika van eladásra felálltva. Posta Szepros 6871

10 darab

törzskönyvezett telivér simmentháll 1 évesőtől 2 éves bikák **vannak eladók a valkányi gazdaságban. Bővebb felvilágosítást ad az urad. gazdatiszt.** 6850

Hároméves

száz dr. jerke és száz dr. úri fésűgyapjában eladó felsőlánczi gazdaságban (posta Perény, Abauj.) 6836

Megvételre

kerestetik 10-12 drb jól kifejlett erőteljes hágoóképes 1 1/2-2 éves felvér angol **kos** (Hampshire-down) ugyancsak számfeletti igen szépen kifejlett felvér Rambouillet kosok kaphatók. Czim: Kislánczi bérgazdaság, u. p. Lepsény. 6825

ELADÓ

számfeletti 40 simmenthal — bonyhádi

tehen,

60 üsző és

30 bika,

mind prima minőség

Felvilágosítással szolgál:

PELLÉRDI uradalom

intézősége, (Baranyam).

6750

14 darab

vöröstarka két és három éves tinó eladó Szent-Jakobon Heves-megye. Bővebb Scheidl Ágostonnál, Hatvan. 6825

34311/1902/II. sz.

Hirdetmény.

20 db kétéves és

56 darab egyéves

saját tenyésztesű

rambouillet-

tenyészkos

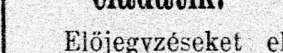
szabad kézből

eladatik.

Előjegyzéseket elfogad és felvilágosítással szolgál a m. kir. ménesbirtok igazgató-sága Bábólnán. (posta, táviró- és távbeszélő-állomás.

Budapest, 1902. évi április hó 12.

M. kir. földmivelésügyi miniszter. 68 7

Igen szép, válogatott vöröstarka simmentháll jellegű 1-2, (3) éves

növendék ökor

és üsző borjakat

egysütően legprimább lektóval való és

jármos ökröket legújanyosabb áron ajánlanak:

Klein és Spitzer

Kis-Czell kereskedők.

Megrendelések egység szerinti bármikor is elfogadottnak.

Tenyészállat

kiállítás

1902. márcz. 22.

Ezen a

„Szultán” drassói

magyar bika

400 koronás

l-ső díjat,

500 koronás

fővárosi tiszteletdíjat,

1500 koronás

abszolút, legjobb

eredményért és

vételarat ért el.

Hasonlóképp nevelt

l-ső rendű, gyors-

fejlődésű magyar

bikák 600 koronától

kezdve.

Továbbá nagyobb-

számu betanítatlan

igás-ökor

itt átvéve és fizetve,

leütés nélkül 60

fillérért állandóan

kapható

Gróf

Teleki Arvéd

úr

drassói uradalmában

u. p. Koncza.

AHándó készlet

350 drb Erdélyi

magyar fajta

sági

jármosökör

és 150-200 drb

magyar tinókból

Esztégár Tódor és

Társainál Sz.-Ujvárt.

A legkisebb megrendelés k is pontosan esz-

közöltetnek. 6788

— Levélbeli megkeresések **Alexa Miklóshoz Szamosújvárra** czimzendők. —

Vöröstarka

tinó

üsző

legprimább, 1-2 esetleg 3

évesek és pedig hízni

való ökrök eladására és

későbbi szerződésre

legolcsóbb árért vállalkoznak

WEILER és EISNER

Kis-Czell kereskedők.

Eredeti

Rambouillet

kosok

mindenkor nagyobb

menységben, dus

odlasztékban kaphatók

Gróf Herberstein

Albert 8121

uradalmi igazgatóigánál

Strilek,

Mervanország.

Hanna vetőárpa

míg a készlet tart 100 kg-ig

19 koronáért kapható

vasuti állomásainkól.

Eladó juhászat,

fésűs gyapjas Rambouillet keresztűzés, egézségűs, jó szőrűben: 250 drb anya bárányostól párja 15 frt, 50 drb anya bárányostól nőkül párja 11 frt, 90 drb tokiyó jerke párja 9 frt, 65 drb tokiyó úri párja 9 frt. Bővebbet **Szeman Ferenc** gazdatiszt-nél, posta **Gömör-Szkaros**, vasutállomás Tornyosja. 6763

VEGYESEK.

Eladó gőzeke.

Egy 20 lerejű angol gyártmányu kitűnő karban lévő teljes gőzeke garnitúra, 6 év óta használtában, igen kedvező feltételek mellett eladó. Levelek „Gőzeke” jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6801

Tökmag

a szürke indiai Mamuth és vörös China keresztezéséből származó óriás ökö, kiválóan eltartható és bőtermésűsége rendkívül. Vetés ideje: április-május. Magzsűkséget kat. holdanként 2 kiló, Tarnai Bertolan földbirtokosnál Apostagon, Pestmegye, kilója 2 koronáért kapható. 6829

